

مفتاح ما في الكتاب

خفي اوليه كه اشبو كتاب مستطاب جمع وتاليف لفت قتنده احسن نظام واجل انتظام اوزره بسط وتمهيد اولنوب آولا جواهر كلمات اولان حروف اصليه دن لام الفعلده واقع حروف اخيره يه نظر اولنوب كتاب مزبور حروف هجا و فقهجه يكرمي سكر باب اوزره تأسيس اولنمشدر * انجق غفلت اولنميه كه اواخرنده هزات اصليه بولنديني كلمات باب همزه ايراد اولنوب اواخر كلماته واودن ويادن مبدله اولان هزات والفتات باب الواو والياء ده ايراد اولنمشدر * وبرشي دن منقلبه اولميان الفتات لينه دخي افراد باليان قلتنوب برابده درج ويكرمي سكر باب بونكله تمام اولمشدر * ثانيا حروف اصليه نك فاء الفعلنده اولان حروف اولنه نظر ايله فصول ترتيب اولنوب وفق حروف هجا يه مراعات برله فصول ابواب دخي لفت عربيده بولنديغنه كوره كاه يكرمي سكر فصل وكاه نقصان كلشدر * ثالثا كلماته واقع حروف اصليه نك حروف ثابته سنه نظر اولنوب بونده دخي لغات عربيده بولنديغنه كوره ترتيب حروف هجا يه رعايت اولنوب مطلوب اولان ابواب وفصوله وصول سهل الحصول اولمق ايچون فهرست ترتيب اولنوب ترقيمه اولنمشدر

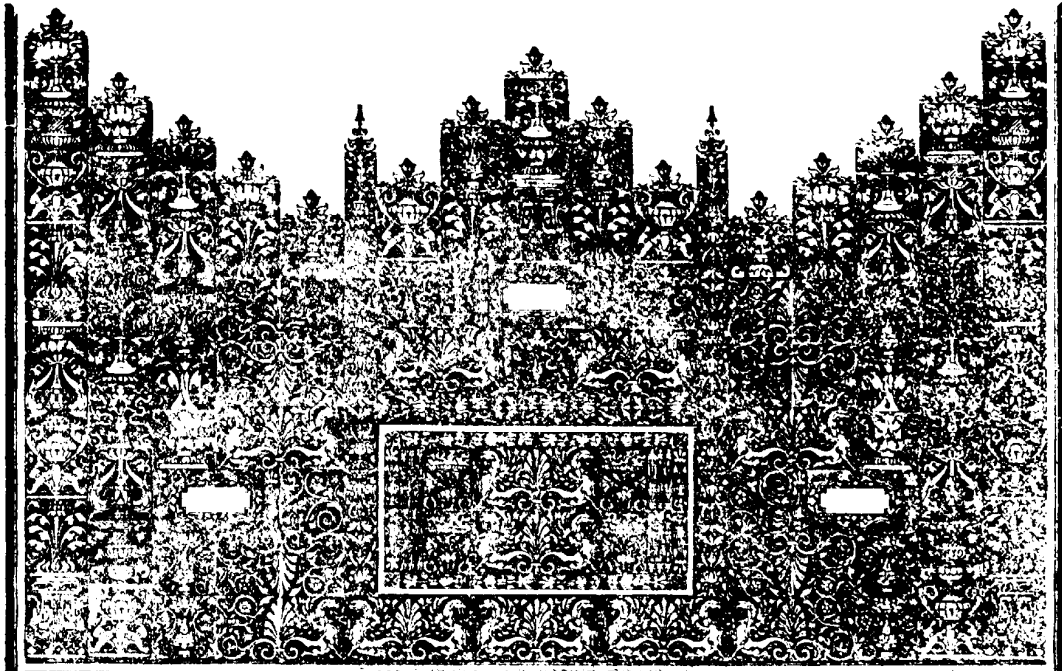
فهرس الجداول اول من ترجمة القاموس من باب الهمزة الى فصل الصاد من باب الراء

صفحة	صفحة	صفحة	صفحة
٣١٨ فصل القاف	٢٦٣ فصل الميم	٦٦ فصل الهاء	٢ ﴿باب الهمزة﴾
٣٢٠ فصل الكاف	٢٦٣ فصل النون	٧١ فصل الياء	٢ فصل الهمزة
٣٢٤ فصل اللام	٢٧٦ فصل الواو	٧١ ﴿باب الباء﴾	٣ فصل الباء
٣٢٦ فصل الميم	٢٨٣ فصل الهاء	٧١ فصل الهمزة	٨ فصل التاء
٣٢٩ فصل النون	٢٨٩ فصل الياء	٧٧ فصل الباء	٨ فصل التاء
٣٣٢ فصل الواو	٢٨٩ ﴿باب التاء﴾	٧٨ فصل التاء	٩ فصل الجيم
٣٣٤ فصل الهاء	٢٨٩ فصل الالف	٨١ فصل التاء	١٣ فصل الخاء
٣٣٥ فصل الياء	٢٩١ فصل الباء	٨٦ فصل الجيم	١٦ فصل الخاء
٣٣٦ ﴿باب التاء﴾	٢٩٦ فصل التاء	١٠٠ فصل الخاء	١٩ فصل الدال
٣٣٦ فصل الالف	٢٩٦ فصل التاء	١١٥ فصل الخاء	٢٢ فصل الذال
٣٣٧ فصل الباء	٢٩٧ فصل الجيم	١٢٥ فصل الدال	٢٣ فصل الراء
٣٤٠ فصل التاء	٢٩٨ فصل الخاء	١٣٠ فصل الذال	٢٧ فصل الزاي
٣٤١ فصل التاء	٣٠٠ فصل الخاء	١٣٧ فصل الراء	٢٨ فصل السين
٣٤٢ فصل الجيم	٣٠٢ فصل الدال	١٥٢ فصل الزاي	٣١ فصل الشين
٣٤٣ فصل الخاء	٣٠٢ فصل الذال	١٥٧ فصل السين	٣٣ فصل الصاد
٣٤٦ فصل الخاء	٣٠٣ فصل الراء	١٦٥ فصل الشين	٣٥ فصل الضاد
٣٤٨ فصل الدال	٣٠٣ فصل الزاي	١٧٧ فصل الصاد	٣٦ فصل الطاء
٣٥٠ فصل الراء	٣٠٤ فصل السين	١٨٤ فصل الضاد	٣٨ فصل الظاء
٣٥٢ فصل الزاي	٣١٠ فصل الشين	١٨٩ فصل الطاء	٣٩ فصل العين
٣٥٢ فصل الشين	٣١١ فصل الصاد	١٩٤ فصل الظاء	٣٩ فصل الغين
٣٥٤ فصل الصاد	٣١٤ فصل الضاد	١٩٥ فصل العين	٤٠ فصل الفاء
٣٥٤ فصل الضاد	٣١٤ فصل الظاء	٢١٥ فصل الغين	٤٣ فصل القاف
٣٥٥ فصل الطاء	٣١٤ فصل الظاء	٢٢٢ فصل الفاء	٤٦ فصل الكاف
٣٥٦ فصل العين	٣١٤ فصل العين	٢٢٣ فصل القاف	٥٠ فصل اللام
٣٥٨ فصل الغين	٣١٥ فصل الغين	٢٤١ فصل الكاف	٥٣ فصل الميم
٣٦٠ فصل الفاء	٣١٦ فصل الفاء	٢٥٦ فصل اللام	٥٥ فصل النون
			٦١ فصل الواو

فهرس الجداول اول من ترجمة القاموس

صفحة	صفحة	صفحة	صفحة
فصل الهمزة ٧١٩	فصل العين ٥٥١	فصل الباء ٤٥٤	فصل القاف ٣٦٠
فصل الباء ٧٢١	فصل الفاء ٥٥١	فصل التاء ٤٥٩	فصل الكاف ٣٦١
تخذ ٧٢١	فصل القاف ٥٥٥	فصل الثاء ٤٦٠	فصل اللام ٣٦٣
فصل الجيم ٧٢٢	فصل الكاف ٥٥٦	فصل الحيم ٤٦٠	فصل الميم ٣٦٦
فصل الخاء ٧٢٤	فصل اللام ٥٥٧	فصل الحاء ٤٦٤	فصل النون ٣٦٧
فصل الخاء ٧٢٥	فصل الميم ٥٥٨	فصل الدال ٤٦٤	فصل الواو ٣٦٩
فصل الذال ٧٢٦	فصل النون ٥٦١	فصل الذال ٤٦٦	فصل الهاء ٣٧٠
فصل الذال ٧٢٦	فصل الواو ٥٦٤	فصل الراء ٤٦٧	فصل الياء ٣٧١
فصل الراء ٧٢٦	فصل الهاء ٥٦٥	فصل الزاي ٤٧٥	٣٧١ ﴿باب الجيم﴾
فصل الزاي ٧٢٧	فصل الياء ٥٦٦	فصل السين ٤٧٦	فصل الهمزة ٣٧١
فصل السين ٧٢٧	﴿باب الدال﴾ ٥٦٦	فصل الشين ٤٨٣	فصل الباء ٣٧٣
فصل الشين ٧٢٧	فصل الالف ٥٦٦	فصل الصاد ٤٨٦	فصل التاء ٣٧٨
فصل الصاد ٧٣٠	فصل الباء ٥٧١	فصل الضاد ٤٩٣	فصل الثاء ٣٧٩
فصل الطاء ٧٣٠	فصل التاء ٥٧٩	فصل الظاء ٤٩٤	فصل الجيم ٣٨٠
فصل العين ٧٣٠	فصل الشاء ٥٨٠	فصل الفاء ٤٩٨	فصل الخاء ٣٨١
فصل الغين ٧٣١	فصل الحيم ٥٨٢	فصل القاف ٥٠٣	فصل الخاء ٣٨٧
فصل القاف ٧٣٢	فصل الحاء ٥٩٣	فصل الكاف ٥١٠	فصل الدال ٣٩٤
فصل القاف ٧٣٣	فصل الخاء ٦٠٢	فصل اللام ٥١٤	فصل الذال ٤٠٢
فصل الكاف ٧٣٤	فصل الذال ٦٠٥	فصل الميم ٥١٧	فصل الراء ٤٠٢
فصل اللام ٧٣٤	فصل الذال ٦٠٦	فصل النون ٥٢٤	فصل الزاي ٤٠٥
فصل الميم ٧٣٦	فصل الراء ٦٠٧	فصل الواو ٥٣١	فصل السين ٤١٠
فصل النون ٧٣٧	فصل الزاي ٦١٤	فصل الياء ٥٣٤	فصل الشين ٤١٥
فصل الواو ٧٤٠	فصل السين ٦١٨	﴿باب الخاء﴾ ٥٣٤	فصل الصاد ٤١٧
فصل الهاء ٧٤١	فصل الشين ٦٢٨	فصل الهمزة ٥٣٤	فصل الضاد ٤١٨
﴿باب الراء﴾ ٧٤٢	فصل الصاد ٦٣١	فصل الباء ٥٣٥	فصل الطاء ٤٢٠
فصل الهمزة ٧٤٢	فصل الضاد ٦٣٧	فصل التاء ٥٣٨	فصل الضاء ٤٢٠
فصل الباء ٧٥٤	فصل الطاء ٦٣٨	فصل الثاء ٥٣٨	فصل العين ٤٢٠
فصل التاء ٧٧٨	فصل العين ٦٣٩	فصل الجيم ٥٣٨	فصل الغين ٤٢٧
فصل الثاء ٧٨٢	فصل الغين ٦٥٦	فصل الخاء ٥٣٩	فصل الفاء ٤٢٧
فصل الجيم ٧٨٧	فصل الفاء ٦٥٨	فصل الدال ٥٤٠	فصل القاف ٤٣٣
فصل الخاء ٨٠٧	فصل القاف ٦٦٥	فصل الذال ٥٤١	فصل الكاف ٤٣٣
فصل الخاء ٨٣٣	فصل الكاف ٦٧٩	فصل الراء ٥٤١	فصل اللام ٤٣٤
فصل الدال ٨٥٠	فصل اللام ٦٨٤	فصل الزاي ٥٤٢	فصل الميم ٤٣٧
فصل الذال ٨٦٥	فصل الميم ٦٨٨	فصل السين ٥٤٣	فصل النون ٤٤٢
فصل الراء ٨٧٠	فصل النون ٦٩٥	فصل الشين ٥٤٦	فصل الواو ٤٤٧
فصل الزاي ٨٧٠	فصل الواو ٧٠١	فصل الصاد ٥٤٨	فصل الهاء ٤٥٠
فصل السين ٨٧٤	فصل الهاء ٧١٣	فصل الضاد ٥٤٩	فصل الياء ٤٥٣
فصل الشين ٩٠٨	فصل الياء ٧١٩	فصل الطاء ٥٤٩	﴿باب الخاء﴾ ٤٥٤
فصل الصاد ٩٢٨	﴿باب الذال﴾ ٧١٩	فصل الظاء ٥٥١	فصل الهمزة ٤٥٤

قد طبع في المطبعة الممائية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أسبح الله وأقدسّه واستنحجه التوفيق والتسبحه حمد الله جل ثناؤه وهو الحمود في كل اللسان وعائذ به وعابد الحضرة
 جبر عطاؤه وهو العبود على الحقيقة في جميع الملل والأديان وهو الجواد المنان الذي قلّس جوده كقاموس وجوده
 متفصح عن ساحل أمكان الميكان لا يجرى فيه فلك العلم ولا يجترى على عوم حومته سباحة بنان العقل والاختان مجارى
 الانفاس منسدة عن احصاء حصاة ساهرة آلائه ومسارى سفائن مدركات الاكياس منصدة عن جواز المجاز من مبر
 تعبیر نغماته فما اعظم شأنه وما افخم سلطانه * ومصليا على النبي الهادي الامين الذي انزل عليه القران بلسان عربي مبين
 فانطق عن الهوى وما نزل وما غوى وبه مناطق نواطق المعارضين قد انطوى وانشق شققه لواء المترفين المعترضين ثم
 التوى وانخرقت اشداق البلغاء المشدقين وانقلبت اكباد النغاة المفلقين فاقروا بعدما اصرتوا باآما هو ليس الاوحى
 يوحى وهو نقطة دائرة الكون والمكان وكعبة زاخرة حريم الوجود والامكان ملك ملك لولاك * سلطان سرير وما
 ارسلناك * محرم لسر سرائق او ادنى * طلع على فحواى مسئلة ما اوحى * نبى نيل نبيه بسم صفى اصيل وجيه وسم * محمد
 الحمود المهدوح السير مبتدا مؤخر مقدم الخبر وهو الذى لاتسع نعوت كآلائه حوضلة الارقام * ولو ان ما فى الارض
 من شجرة اقلام * وسلسا على آله الكرام وصحبه اصحاب المجد والاحترام الذينهم حاة الملة الزهراء وهداة الطريقة
 الحقيقة البيضاء وفراس ميادين الدين المين وحراس شوارع الشرع المستبين وداعيا لجانب الحقيقة على الحقيقة
 كريم الحقيقة وطيب السليقة * وهو السلطان الاعظم والخلق الاكرم مالك رطب الامم صاحب اذليل الشوكة
 والحشم الفنى بيد اقتداره مقلد الزمى * وفي كعب كفايته ازمة مصالح نوع الانسان ما حى آثار ظلام الظلم
 والعدوان * حامى حوزة الاسلام عن غمام غموها لجور والطغيان * المجاهد المجتهد فى امر الدين الغازى فى سبيل الله
 الفاضل نفوس المرابطين قامع لرومة الكفرة * قاتم جرثومة الخوارج والفجرة * قاتم الحرامين المحترمين * مطهر البلدين
 المكرمين * سناء الدولة المحمدية ضياء الملة الاحديه سيد الاسلام ونير الايام سيف الله المسلول على اعدائه * وغيث
 لرحمة المستغلت المبعوث لمصالح عباده من اوليائه وهو ولي نعم العالم بل انه عالم النعم مبسوط لعامة الامم ظلم طام
 يحب العلماء فاضل كامل ربى الفضلا والعرفاء ماجت بشرطة عنايته عيالم العلوم وراجت بتعهد طمغته بضامع
 المنطوق والمفهوم جبل جودى فى الجود والسخاء صاحب سحب نسيان على نسيان فى الاحسان والعطاء لناظمه

* خطبة كاسمه المهدوح محمود * سرّ الخلافة حقا فيه موجود *

* فليس لى حدّ تعريف حقيقته * فهل يرى من يقول الروح محمود *

خلد الله تعالى ليهود لتهامدا مديدا * وصير سيفه وسانه لغير الكفر والطغيان سدا سديدا * وجعل اعداء عمره واقبله

عن حد الصد و الاحصاء بعيدا * وكل لياليه من الين والجلدان قدرا وجميع ايامه عيدا سعيدا فصيح مصباح صباح
شوكته و علاقه سراجانير او ظل وجه اعدائه من كابة النكابة و النكابة عبوسا قاطر برا (امابعد) اشوشاي لجة لچ
و خطا و آشنای فن هوس و هوا يعني ابو الكمال السيد احد عاصم عصمه الله تعالى عن كواصم القواصم پيش ازين
سوق سابقه توفيق هادي المضلين اليه زبن فارسيده قاموس العجم اليه موسوم و معلم اولان برهان قاطع نام كتاب
جامعك ترجمه سي خصوصه اعمال رأس المال سعي و اهتمام و بعد تيسر الختام تيسان نافع در ترجمه برهان قاطع
اسمي له نام و تقديم کرده حضور شهر يار جنتنام او لشيدى * شاه مشار اليه اسبح الله رحته عليه حضرت تری دخی
تکثير نسخ و سيله سيله توفير منافع قصديه مبنی طبع و تمثيلي خصوصه امر و اقدام و ايسر ايلمه همت مالا كلامه
رسیده حد انجام او لو باو لوجهه كافه بمالك اسلاميه نه نسخ تری منتشر و شایع و بالجملة طلاب و كتابه ضيفت تامه
و بارعام نعمت تامه لو لغين الي هذا الان اول سماع مبسوط احساندن نواله خور منافع اول نرك اذكار بهيه و ادعية
خير به لرندن دمدمه روح پر فتوح تری شاد و خرم او مقدمه در بعد رهه من الايام بو كينه كنام بيت * رشته بر كردنم افكنده
دوست * ميكشده رجا كه خاطر خواهم دوست * كشاكشيله سير و سفر عرستان و بر زمان مصر و شام و حلب اظليل نده
جولان ايدوب اول ميانه ده دعوت و روحانية ابراهيمه به علي نبينا و عليه الصلوات الوفيه لبيك زن اجابت و بر مدت
جامه حرم صفت اول آشيانه سروش آستانه ده ابو اكرين اقامت او لديقمز خلال بي اختلالده صفای بل و نقای
حاله قرع مروء عبوديت و ميل مسعاكي قيام مقام ضراعت ايدره ك قبله حاجاته توجه و استقبال و استنابة شتون
ماضي و حاله مقارن ميزاب رحمت آسا كرد نغراز تسليم و ابتهاج و چاه زمزم مثال دهنكشای نیاز و شوال اوله ورق
استزال مواد رحمت و استدرار غيوث فيض و رأفت انگر نده نديمو نظيرى نديده و موافق و ائدى مديدمه غير عديده
بر اثر جليل * و باقى قالان بوقبه ده بر خوش صدا ايمش * ندا سنجه موجب بقای نام و دامنگش دهر بي دوام
اولدقدن صكره ذكر بالخبر اليه مستوجب استرحام اوله جق بر يلكار جليل رحمتى امامه سنجه استدماز اولدقده
خارق عاده تفصيلي اطنايه سرداده ترجمه قاموس محيط تصوير معنوي سيله سر كوش سري سامعه زد روح و مرآت
ملهمة فو اوده معاني مجسمه كبي صور تنماي سnoch اولقدن خالى اولماز ايدى * رفته رفته رطوبت كاغد نشاف
آسا اطراف صحايف حواس و قوايه سلرى و جسته جسته ماهيت ثابتة كبي پذيراي تعين اضطراري اولدى كچه
برغواي * صاحب الدار ادري بمافيا * خانه خلل آباد استعداد نهاد مزده ملكه وجود فقيرانه مز اولان اثاث شور ثاث
ملكه و بضاعت سنجيده ميزان اعتبار و كشيده معيار تخمين و اختيار مز اولغله * ابن الزباغن بد المتناول * تباعدى
بورسه خيلمان و همچاندن تقاعدى ايام ايدره رك لطمه زن دهان آيا و مجبا و لسان زمان دخی بيت * تواز بجا و تمنای
و صل او هيات * بجا بحسب خورشيد ميرسد ذرات * سرز نشيله كريانكراي لعل و عسى او لور ايدى و الحاصل
بو ساحل نشين بي بهركى صناعته نسبت اول عباب قهر نايده دستيلزى سباحت غير مقصور و اقبال مدبر فطرى
و ثروت مغلس طبيعى كبي حيز امكاندن دور اولوب لكن * امثال اين ز قدرت يزدان بعيد نيست * تسليه سنجه
پر توداد خدایه قابليت و مايه غير مشروط و اشكال باهرة الاشكال امور معضله سر بنجه قدرت قاهره ربانیده
مأسور و مضبوط اولغله حقيقت كترانه مده خلق جديد استعداد و ابداع قوت نو ايجاد برله بو امر دشوار نما سهل
من شرب الماء اوله جفنى دخی عقل فعال دمدم بال پر بلباله تلقين و الهام و ناطقة قدسيته تبين و افهام ايدر ايدى
(و مادلك على الله بعزى) و قناكه مدينه منوره به على ساكنها الصلوات المزهرة عود و از تحالو خاك پاك تابناك
روضه مطهره ديده مسكنت و ابتهاج اكنحال اولندقدن بعض نجباي عباد ارشاديله رعايت سنت سنيه استخاره
اولغله بعض مرتبه اشاره موجب البشاره تجليسي معنای سامحه معهوده بي تاكيد و مبنای فايحه مسروده بي
تشيد الشيدى * بعد قضاء الوطر جاذبه قسمت مقدر اليه سارع شارع آستانه سعادت اثر اولوب غب الورود بعض
اعزى ذوى الاحترامه اشتمام شمامه شيوه مشهود اولندقدن * اين حالت از بدابع قدرت غريب نيست * مسهله سنى
ايراد اليه تسهيل اسباب معدلت و تنسيق ادوات مهمات خصوصى ارادت و انبا و من صم العزيمة ساعده التوفيق
و عاضده التلخيص مساعده سنى ايام ايدره رك تشويق و اغرا الخليله هادى السبل در كاهنه توكل و سلطان الرسل
روحانيته توسل برله نيت خالصه و عزيمت صادق به مقرون حسبه لله تعالى بك ايكيز يكرمى سنه سنك رمضان
شريفى غره سنى كونده اول بحريكرانه كشتى ران ابدار و اعتنا بهنى قاموس محيطك ترجمه مصممه سنه بسمله كس
شروع و ابتدا اولنوب بحكمته تعالى حوزه قلدن بيرون و حيطه رقدن افزون لا يتقطع تصادم امواج موانع
و تراجم افواج روادع تحدث و تكوونن خالى اولماز ايدى با اين همه يارى حضرت بارى اليه بازوى اقدام

طرزة فتور و رخلوتدن مصون و نیروی اهتمام شایسته کسل و ملالتدن مأمون اولوب پنج ساله قریب ولوج شامدن
 بلوج بامه و مطلع شغدن مقطع فلقه دک مانند قضایای متصله بی سکنه تراخی و فاصله صرف همت بیعتا و اغراض
 مساعی و سع و وسیع الانحاء ایدرک الحمد لله تعالی اشیاو ابکیوز بکرمی بش سنه سی ذی القعدة سنک لیلہ بدرنده
 رسیده درجه حسن انتها اولغله * الاوقیانوس البسیط * فی ترجمه القاموس المحيط * اسمیله مسما لولدی
 و چون علوم عربیه جله آداب شعائر شرعیه بی مشتمل و کافه اسرار نوامیس و ضعیف الهیه بی متکفل اولوب
 حریم کعبه حصوله و وصول و ولوج ره نیایی تمام لغت عربیه و وقوف و شرفات و عرفات معرفتیه اشرف و عروج
 اول زبان مذهب صور تیزیر اولدیغی معلوم عامه اهل و قوفدر و الحاله هذه کتاب قاموس بلا مبالغه کافه
 لغات عربیه بی حاوی و قاطبه امثال و استعمالات ادبیه بی محتوی اولدیغی لاعطر بعد عروس فایحه سنجه بالجمله
 اصحاب حس و شعوره محسوسدر * مؤلف مرحومک دیباچه ده تصریحی اوزره الشمس جلد اصل جامعک خلاصه
 و صفوه سی و ایکی بک عدد کتب عربیه نک صریح و نقاوه سی اولوب و رسیده رتبه اعجاز افراط قصر
 و اعجاز و ضیق عباره و جزو لایجزی مثابه سنده لمح و اشار لری و الحاصل داننه خردله کره عالم کنجیده و حوصله
 قله به عنصر آب آکیده اولق مسئله سنی مذکر بر معنا اولدیغی مطالعه کذارانه مستغن عن الانذار * در تیزو الهی
 سنه بی تجاوز درکه الی الان اساتذہ پیشین و جهابذہ دیریندن بر صاحب فضل و بیان کتاب مرحومک ترجمه سی
 خصوصه تصدی و اول خطه خطیره به پای افزاز عزم و تعدی الملدی لدی التحریر بر سر آورده طبع حقیر اولان اشبو

* جز عنی بجرعة باقیة * من فضل ذلک المجلس الفایح *

* قلت سؤرا قال لی اشرب و قل * کم ترک الاول للآخر *

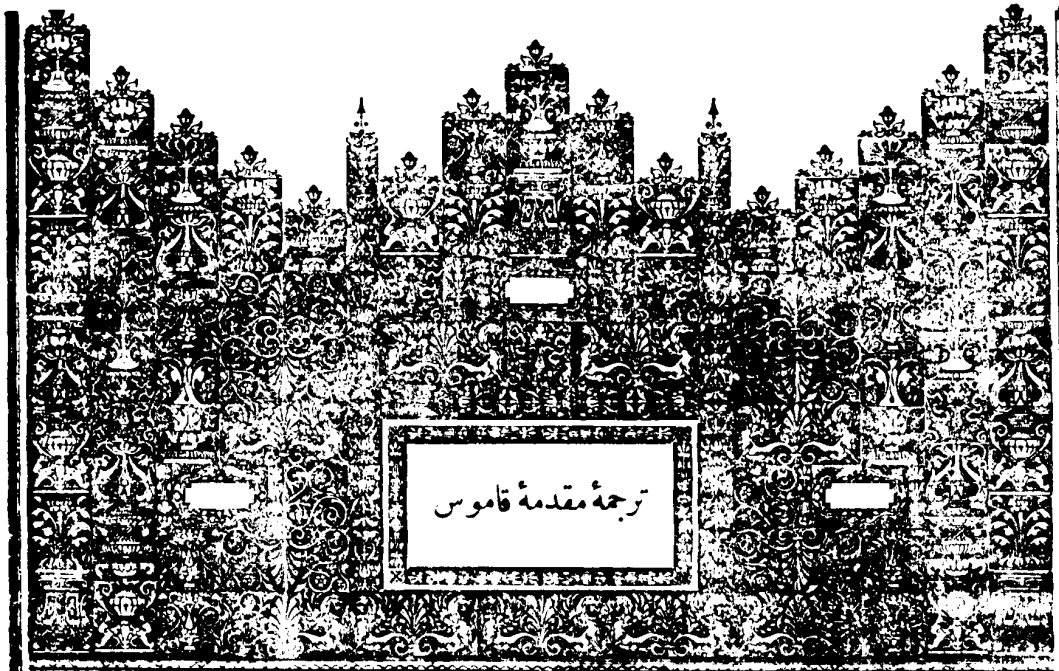
تضمینی اوزره بمنه تعالی محضا توفیق ربانی و توفیق یزدانیله اول نعمت عظیمه و فیاضه جمیده اله بو بنده لری
 بهره مند و مقدا برهان قاطع و بود فقه قاموس محیط ترجمه لرینه مظهر یله لغت عرب و عجم ملکتنک فتح و تسخیری
 نصیب عبد مستند اولدی (ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء) و بو اثر شریف و کتاب منیف محض موهبه رب الطیف
 اولدیغی امر مقرر و مخصوصه علم حدیث و تفسیره عین عون اولغله شرح مطهره مظاهری کالشمس فی الظواهر
 اظهر در بو ملابسه به منی دائما ظل ظلیل عاطفت شاهانه لرینده آسوده آسیب روزگار و الوان نم و الطاف
 پادشاهانه لریله دلسیر و برخوردار اولدیغیمز حالا اریکه کرای خلافت عظمی و اورنگ پیرای سلطنت کبرا اولان
 شهریار عالم و شهنشاہ اکرم افندمن حضرت ترینگ حسنت ایام سعیده لرندن معدود بلکه حسنه مجسمه زلمن بهبود
 خسروانه لری اولدیغی وارسته قیود شهود اولغله انشاء الله الرحمن مجلای فیوضات غیبیه و ملامه شئونات قدسیه
 اولان قلب انور شاهی و ضمیر صفا پرور پادشاه لرینه صورت طبع و تمثیلی بالالهام الهی رونمون و اولوجه لیه
 طلاب شریعت بسط سماط مکرمت روز افزون بیورملری مانند اوراد صبح و مسا همیشه عامه اسلامیانک مشمول
 و مستد طریقه * لیل و نهار مستغرق تیار عنایت علیهری لولدیغیمزه متشکرا اسم سامی خسروانه لری دیباچه
 پر ابتهاج بلکه کتاب مستطابه سرتاج قلنقله نام نامی شاهانه لری صفحه بقا و دوامه قیود ادراج اولندی علی الحقیقه
 اول اکرم خلیفه بر خلیفه اعظم درکه مسند مشید خلافت و مرکز مهد سلطنت وجود محمود و عنصر مسعود لریله
 رشک علین و غبطه گاه عرش برین اولدق لری هنگام خجسته انجامد نبرو اقصای مطالب و دلخواه لری لوای
 کلمه الهی اعلا و قضاوی مقاصد دل آگاه لری احکام شریعت غرابی احکام و اجرا و اقدم کافه اجتهاد لری
 غزا و جهاد و اهم قاطبه اراده و ارتیلد لری تأمین و ترویج عباده و عمده افکار صائبه لری قطع بنیان کفر و عناد
 وزیده اذکار صادق لری رفع شوائب شر و فساد الملکدر و بر سلطان رفیع الشان و منبع العنواندر که شرفه عرش
 رفعت لریه رسایی کند خیال محض و هم و خیال محال و فراز طاقتدیس جاه و جلالت لریه حرمان درک و تقرب
 حسرتیه عقل فعال پیچیده عقل انفعالدر و بر قهر ملن صف شکن و دشمن فکنندر که رخ خطار لری همواره
 میان جان دشمنانده خاطره درون کبی جائل و تیر خارا کذار لری جگر گاه اعداء و بدخواهانه قسمت از لیه اولغله
 همیشه سهم صائب کبی و اصل اولقده در اگر درگاه فلک بارگاه خسرو یلریه جشید پیشدادی رهیاب ادراک
 و مشول اولیدی البیه جامنی بکبکول جر و سؤال ایلر ایدی و کاووس کیانی دیوانخانه کردون اشتباه داور یلرینده
 مهر کوس زن لولق امنیه سنه کوکمی کورملکه دسته چوب تحمیر ابله سینه سن دو کر ایدی

* شه شاهان جهان حضرت سلطان محمود * که درش پادشاهان است همه جای سجود *

* غزنوی میشدا کر عهده رسای عهدش * چو ایاز از خصمی در درگاهش بود *

سماءک راجع سلاحدار لغی هو اسیله حالا بحر خضرای فلکده سماک و ار مضطرب و یقرار و برجیس فضائل انیس دار
 السلطنه سنیله قضا صنه درر یا خود در مکنون کتابلر ندن امتحان داعیه سیله طرف جناب قنوی پناهی به بالتوسل
 مشتری و طلبکار و ماه تا مدار اظهار ماهیتله رکاب مستطابلر نده التون اسکفلی پیک دو ان اولغی جو بان و عطار د
 معارف شعار دیوان سپهر ایوانلر نده کاتب السریا خود و قعه نویس اولق خو لیا سیله خامه کبی بو بان اولقده در * فی الواقع
 نامه عالمیانه ظاهر و ساطعدر که اول شهر یار کریم الشمائل جامع محسنات اخلاق و خصائل و مجمع اشتات کالات و فضائل
 اولوب علم و هنر و معرفت و تقید احکام شریعت و دیانت و امانت و خط و قلم و کتابت خصوصاً بحر بلاغته اجرا
 ایلدکری جواری منشآت ترسل و انشاء ایسه نفایس تقاریق بدیعیه ایله مشحون و فقرات براعت آیات منشوره
 متالیاتی بر نحوای (اذا رأیتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا) در دردی ضیائون اولغله فن آشنایین فصاحتیه لکننت فرمای
 حیرت اولقده در و فن فرو سیت و شهسواری و شیوه جرید بلزی و نیره کداری و تفنک اندازی و تیغ بردازی و لطف
 و عطا و کرم و رأفت و سخا و رشد و رویت و درایت و عقل کامل و ذهن و ذکا شامل و قدر دانی ارباب علم
 و کمال و عیار آشنایی صحب فضل و مقال و الحاصل مکارم خصال و محامد بجایله و فعالده دور هو شکند نبر و سلاطین
 سالقده عدیلی عیدیم المورود و تواریخ سابقهده نظیر وجودی ناموجود در اول پادشاه اسلام وظل الله علی الانام
 خلیفه نبی خلاف خدیو مملکت عدل و انصاف اجل ملوک عالم افضل سلاطین امم شهر یار کردو تخت تاجدار پیر دانش
 و جوانخت فریده صدف جهان بانی کزیده نسل نبیل خاقانی نیمه بلزوی ملت بیضاء تعویذ کردن شریعت سمحاء
 الغازی فی سبیل الله المجاهد لاعلاء لواء کلمه الاله فاتح البلدین خادم الحرمین مسخر حصن بلغراد مخلص دار الجهاد عن
 استیلاء اهل الکفر و العناد * ناظم الملک حاسم عروق القطاع عن الطرق و المسالك * السلطان ابن السلطان الغازی
 العدل محمود خان ابن السلطان الغازی عبد الحمید خان ادام الله و جوده و ابقامو و قده لما یریده و یتناه حضرتلر نیک الی
 هذا الان باراز بیورد قری مأثر جلیله و مفاخر جلیله یکانه حدو بایلن و هربری بر شهنامه منقبت عنوان اولغده شایاندر
 همان جناب مجیب اللدعوات و مفیض الحاجات جل شانهدل برهانه اول پادشاه بیهمتا و شهر یار جهانکش حضرتلر نیک
 باعث اسلیش اکوان و مورت آرامش عالمین لولان سایه هما پایه هما یونلرینی مانند ظل طوبیامدید * و بمن سعادت اقبال
 و بخت و فیروزی و اجلال روز افزونلرینی مثال نعیم جنه القاموی مزید بر مزید ایلدیکی حالده شانه تدبیر و د تأثیر لریله
 کیسوی مجید احوال جهانی تسریح و دائمافوز و نصرت و امن و امان و راحتله سر جله اسلامیانی تفسیط و تفریح
 و وجود عالمسود شاهانه لرینی سر بر سلطنده الی یوم القیام قائم و نیر فرو شوکت پادشاهانه لرینی بیت الشرف سعد
 و میننده پاینده و دائم ایوب دستخوش جنان و شمامه دلجو جانلری اولان شهزادگان نجابت فشانلرینی همیشه
 طول عمر و عافیتله احداث کردوندن محفوظ و عین و قایه صمدانیه ملحوظ و صبح و مسلا دار ضیا مدار
 خجسته نظار لریله دیده جهان دیده داور لرینی روشنا و طبع مکار منبع خدیو لرینی بر صفا و اکسیر
 عجیب التأثیر نظر عنایت پرور کریمانه لرینی زمره علمای و فرقه فضلا حضرتلر نده تسویغ و ارزان
 و قدر و حیثیتلرینه حرمتور عایتلرینی کما کان مستمر و جاودان ایلیه اللهم ادم دعه
 الاسلام بادامه ذاته ذی العز و الاحترام و اتم عیون الانام باعناظ سیف
 سطوته الحسام علی مرت الیالی و الایام و اجمل التوفیق مقار ناله
 فی جیع حرکاته و سکناته و الفوز و النصر تابعاً لارانه
 و متابعاً لایاته آمین ثم آمین بحرمه خاتم

الانبیاء والمرسلین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي شرح صدرى لشرح ديباجة القاموس والصلوة والسلام على المصطفى الذي أنزل عليه القاموس وعلى آله وصحبه ذوى نقائس النفوس * ما عرّدت عنادل الأقلام على ايك السطور فى رياض الطروس * اما بعد معلوم اصحاب فهوم دركه ديباجة قاموس خليج او قيانوس اولان بحر هر من مثال اجناس جواهر زو اهر ايله مالا مال و غواص فكر و اندیشه به قهر و غور بنه و صول متمتع الاحتمال مثابه سنده اولوب الفاظ و عبار اتنه مندرج و فقرات و سجع اتنه مندرج اولان حسن انجم و لطف جزالت و سلاست و انتظام و فنون محسنات و صنوف مزينات و مبيّنات و استعارات و ترصيعات و معاني بدیعة البيان و مباني متينة الاركان و صنایع عربيه و روايع ادبيه و انواع فصاحت و اصناف بلاغت بالجملة شناور دريای علم و فضيلت عندنده روشنا و ترجمه سى خصوصى مقامات حريرى ترجمه سى كى اهدار اصل اصيل اوله جفى ارباب نهايه مستغن عن الانهادر بنا بران ديباجة مر قومه نك ترجمه سى امرى استهجان و مفيد و مضبوط و موجز و مربوط شرح اولتمسى سنجيده * ميزان استحسنان اولمغله وجه مذكور اوزره ملخص و مخلص اشبو شرح دلکشا متوكلا على الله تعالى ترقيم و املا و هر قهره نك متضمن اولدبغى صنایعى فردا فردا ايضاح و تطبيق و تصريح و تحقيق الطك دخى الطناب و املاى موجب اولمغله بعض اهمته تلميح و تلويحله اکتفا و لندى و قبل الشروع مؤلف اصل اصيل فاضل فاقد العديل عليه رجة الرب الجليل حضرت تيرينك تراجم احوالى عصرينك فريدى اولان شارح قاموس السيد مرتضى الزبيدى مرحومك تحريرو بياني و جينجه بومجلده رسم و ترقيمى جسيبان و موافق و جدان اولمغله اول ميدانده بکران کلک سرينع الجريانه از حای عنان قلندى * خفى اوليه که مؤلف عليه از چه حضرت تيرينك کينه لرى ابو طاهر و اسم سامبلى محمد بن يعقوب بن محمد بن يعقوب بن اراهيم بن عمر بن ابى بکر بن محمود بن ادریس بن فضل الله ابن الشيخ ابى امحقق ابراهيم بن على بن يوسف الشيرازى در * و لقي مجد الدين و سلسله نسی خلیفه کزين صدیق اکبر رضی الله عنه حضرت تيرينه پوسته در * ايرانده شیراز ايلالنده و اقع فيروز آباد نام بلده اعلى لندن کارون نام قصبه ده بدى يوز بکر مى طقوز نار بخنده مشبهه نيسيدن سر نمون ساحه هستى اولدى بدى ياشنه قدر قرآن کریمى از بر و سکر ياشنه و اردوقده بدر ليله شیرازة نقل و رحلت و آنده بدر لندن و قوام الدين عبد الله بن محمود بن يوسف الزرندى و سائر اعلام علمدان بر مدت استحصال متدماته سعوى و مبادرت ايلد کد انصکره عراق سمتة توجيه و جهة عزمت ابديوب دار الاسلام بغداد بهشت ارتسب مده نظاميه مدرسى قاضى شرف عبدالله بن بکتاش نام سر آمد فضلا و نحو نك محاسن شرفتم و لدرينه رخصتياب دخول و بر زمان اول شمس مير عزيز و عرفانده استغاضة انوار معقول و منقول

مشغول اولدی بعده بلاد شرقیه و هندیه و شام و مصر و رومی جاٹل و زنبور غسل بی کسل کبی هر شکوفه دن نائل حظ شامل اولوب و الحاصل عامه علوم و کافه فنون منطوق و مفهومی بارع و کامل و خاصه لغت و ادبیه ده فضل قاضی * فاضلی فاضل اولدی * و بدایعدن اوله رق فرط ذهن و ذکا ایله قوت حافظه بی جامع بر وجود رافع ایدی حتی سیر و سیاحتی حلالنده دخی کل لیله ایکبوز سطر حفظ المذکبه سر نهاده بالین راحت اولدیغی رسیده رتبه صحندر و بالجملة اعلام علماء معاصرین عند زنده صک صحیح الثبوت فضل و کمالی ممضا و کلیات و جزئیات علومده مهر منیر آسافر دکلی اولدیغی روشن و هویدا اولشدر و سیر و سیاحتنده مرور ایلدیکی بلاد و قصبات اها لیبی و ولایه و حکامی تأدیة مراسم تکریم و اجلاله استقبال و لوازم اکرام و احترامی حققرنده بذل و اکتال ایدر لر ایدی خصوصاً سلاطین زماندن آذربایجان شاهی شاه شجاع و سلطان مصر اشرف و صاحب بغداد ابن اویس و امیر نیور حققرنده اجرای حق توقیر و ایفای عطایای غیر حصیر ایلدیلر * خصوصاً اساطین عثمانیه و سلاطین خاقانیه دن سلطان (یلدرم بایزید خان ابن سلطان مراد) علیها رجة الارب الجواد حضرت تری تختگاه بر وسه ده فرمانفرمای ملکیت اسلام ایکن مومی الیه دار السلطنه به ورود و طرف اوضح الشرف شاهانه دن فوق الملاحظ استیغای حظوظ نامحدود ایلدیلر بعده حجاز مغفرت پرداز طرفه جازه ران شوق و اهتراز و حرمین محترمینه بر مدت مجاورته مظهر بلغه اعتراز اولوب اوراده قاموس محیطی تلخیص و تدوین ایلدکن نصرکه بمن و لقباله بمن ستمنه توجه و اعترامه اول اقطار و اقطانی دخی مقبوط بهشت برین ایلدی اول تاریخده حکمران ملکیت بمن اولان دو دمان رسولیه دن ملک اشرف اسمعیل عندنده نائل حسن تلقی و وقت بسیرده ماهیتی مهر تابان کبی نزد مشار الیه ده دخی عیان اولغله درجه وقع و اعتباری قلت جارمینه مترقی اولوب اول و هله ده زبید قضا سنی توجیه و قاضی القضاة عنوانیه پایه قدر و منزلتی تنویه ایلدیلر * بعده ملک مشار الیه کندیلرندن تلذو کریمه مکرمه زبیدی دخی نکاح الملکه دوبالا امیرش و التیام و الحاصل قریب ایامده ملکیت یمنده شیخ الاسلام و قبله خاص و عام اولدی یکریمی سنه مقدار زبید شهرنده قرار ایدوب اولخلالده دخی کاه و بکاه زیارت بیت حضرت آله قصدیه مکررا حرمینه تردد وینه زبیده آمد شد ایدر ایدی و ملک اشرف حضرت ترینک طرف مومی الیه علاقه تام و ارتباط مالا کلامری اولغله همیشه دیدار لر یله متهج و متجمل و لحظه مفارقتینه غیر متحمل ایدی حتی بهر سال بالوکاله روضه مطهره سید الانام علیه الصلوة والسلام طرفنه ابلاغ تحفه تحیت ایچون برید ارسال ایلک داب ملوک اولغله مؤلف علیه الرحه اول سنه برید مرسل کندیلری اولق نیلز یله طرف مشار الیه اشبور رفیقیه بی تحریر و ایصال ایلدی که صورتی بودر بعد العنوان (وکان من عادة الخلفاء سلفا و خلفا انهم كانوا یردون البرید بقصد تبلیغ سلامهم الی حضرت سید المرسلین صلی الله علیه و سلم فاجعلنی جعلنی الله فداک ذاک البرید فانی لاشتهی شیئا سواه و لا ارید) پس بو مضمونده عریضه مذکوره و اصل دست اشرفی اولدقده کندی دست خطیله تحریر ایلدیکی جو ابنامه نک صورتی بودر بعد الالقاب (ان هذا شیء لا ینطق لسانی ولا ینحی به قلبی فبالله علیک الاما و هبت لنا هذا العمر و الله یا مجد الدین مینا بارة انی اری فراق الدنیا و نعیمها و لافراقک انت الین و اهله) و مؤلف مرحومک مدت عمری طقسانه مناهز اولوب اصلا قوی و حواسنه و هن و خلل طاری و شعور و حفظنه خبط و ذلل ساری اولدی * سکر یوز اون یدی شو انک یکر منجی ثلثا کیمه سی مصحف حیاتی رسیده حد ختام و بلده مزبوره ده اعزه کر آمدن شیخ اسمعیل الجرنی تر به سی حضیره سنده اول کتبخانه علوم و فضائل کر چه دقین خا که سیفام اولوب لکن عمر ثانی اولان آثار جلیله لر یله الی یوم القیام پاینده و بردوام اولشدر نعمده الله بر حته و متعنا من اثر عمله و فضیلته * و مرحومک آثار علیه و تصانیف علیه لر ی حوزه حد و احصادن بیرون و قیاس مقیاس عقل و اندیشه دن افزون اولغله محض کر امته محمول قوت قدسیه اولدیغی امضا کرده اصحاب عقول و نقولدر * از جمله اصل کتاب قاموس اولان * اللامع الملم العجاب الجامع بین المحکم و العباب * نام تألیفی که دیباچه ده اشعار ایلدیکی اوزره التمش جلد اولوب بعده قاموسی اندن تلخیص و بیان مرصوص کبی تصنیص ایلدی و ایکی جلدده بصائر ذوی التمییز فی لطائف کتاب الله العزیز نام تفسیری که بو ترجمه ده اندن خیلی استمداد و جابجای نفایس شریفه نقل و ایراد اولندی و درت جلدده تنویر المقیاس فی تفسیر ابن عباس و بر جلدده الدر النظیم المرشد الی مقاصد القرآن العظیم و حاصل کورة الاخلاص فی فضائل سورة الاخلاص و شرح قطبة الخشاف فی شرح خطبة الکشاف و درت جلدده شوارق الاسرار العلیة فی شرح مشارق الانوار النبویه و منخ الباری لسبل الفیح الجاری فی شرح صحیح البخاری که ربیع العبادات یکریمی جلدده بالغ اولشدر و او یچ جلدده الاسعاد بالا صعاد الی درجه الاجتهاد و ایکی جلدده عدو الاحکام

في شرح عمدة الحكم وبرجلده افتراض السهاد في افتراض الجهاد والنسخة العبرية في مولد خير البرية والصلوات
والبشر في الصلوة على خير البشر والاصابة في اسماء الصحابة والوصل والمنى في فضل مناو المغنم المطابه في معالم
طابه وتيسر الغرام الى البلد الحرام وروضة الناظر في درجة الشيخ عبدالقادر والمرقات الوفية في طبقات الحنفية
والمرقات الرافعية في طبقات الشافعية والبلغة في تراجم ائمة النحو واللغة ونزهة الازهار في تاريخ اصفهان
وتعيين الغرفات للمين على عرفات ومنية المسنول في دعوات الرسول ومقصود ذوى الالباب في علم الاعراب والمتفق
وضعا المختلف صنعا والدر الغالى في احاديث العوالى والتجاريخ في فوائد متعلقة باحاديث المصاييح وتحبير الموشين
فيما يقال بالسين والشين والروض المسلوب فيما له اسمان الى الالوف وتحفة القماغيل فيمن يسمى من الملائكة اسمعيل
واسماء السراج في اسماء النكاح والجليس الانيس في اسماء الخندريس وانواء الغيث في اسماء الليث وترقيق الاسل
في تصفيق العسل وزاد المعاد في بانث سعاد وقصيدة مرقومندك شرحي والتحف والظرائف في النكت الشرائف
واحسن الطائف في محاسن الطائف والفضل الوفي في العدل الاشرفي واشارة الحجون الى زيارة الحجون
وفي الدررة من الحرزة في فضل السلامة على الخبزه * سلامه وخبزه طائف قضاسنده ايكي قريه در وتسهل طريق
الوصول الى الحديث الزائدة على جامع الاصول كه درت جلده در ملك ناصر بن اشرف ايجون تأليف ايلدى
وتحفه الايبه فيمن نسب الى غير ايبه وبش جلده مثلث كبير وبعده آنك مختصرى واسماء العاده في اسماء الغاده
وسفر السعاده وبونلردن ماعدا مطول ومختصر تأليفاتى خصوصا رسائل متنوعه لرى حير تبخش اولى الالباب
خارج از حساب حسابدر * ومنقولدر كه ديار رومده اولدقلى ائنه علماء وقت ايله غاص برنادى فضائل
اختصاص حضاردن بريسي مؤلف مرحومدن امام على كرم الله وجهه حضرتلرى كاتب ديوان بلند ايوانلرني
تريده ضمننده آورده بيان بيوردقلى اشبو (الصق روانفك بالجوب وخذالمز برشنا ترك واجعل خندورتيك
الى قبيلى حتى لا تبغ نبغه الاوقد وعيتها في حاطة جلالك) عبارتيه صادر اولان امر شرفلرنيك معناسنى سؤال
ايلدكه بالباهه اشبو (الزق عضرطيك بالصلة وخذ المسطر باباخشك واجعل جحمنك الى اثماني حتى لا انبس
نسبة الاوعيتها في لمظة رباطك) تعبيريله تفسير ايلدير ودمشق شامده باب النصر و باب الفرح بينده نعل نبوي به
متوجها صحيح مسلمى اعلام محدثيندن ناصر الدين ابو عبدالله محمد بن جهيل عليه الرحة حضرتلردن بطريق
الضبط والاتقان اوج كون ظرفنده بالتام قرائت واخذ ايلديكى كنديسى اشبو ابياتنده اشعار و بيان ايلشدر

❦ قرأت بحمد الله جامع مسل ❦ بحوف دمشق الشام جوف الاسلام ❦

❦ على ناصر الدين الامام ابن جهيل ❦ بحضرت حفاظ مشاهير اعلام ❦

❦ وتم بتوفيق الاله وفضله ❦ قرأة ضبط في ثلاثة ايام ❦

خلاصة مقال لا يدرك شأوه ولا يشق غباره مثل ونديدى ناديه ونشيد ادعائى نظيرى ناشيده آية من الايات ومجزة
من المجزات بر وجودها هال وبر عنصر عناق مثال ايدى ومعاصرين ادباء كنديلرينك وجليله آثار لرى اولان
قاموس محيظك روضه مدح وتقريظلرندة انواع نظم ونثرايه عندليب آسا كويا ونعمه سرا اولديلر از جمله اديب
ماهر نورالدين على بن محمد بن العليف المكي كه عابق ايله مشهوردر اشبو قطعة لطيفه ايله وجه مديحى ترشيح ايلدى

❦ مژمذ مجد الدين في ايامد ❦ من بعض البحر علمه القاموسا ❦

❦ ذهبت صحاح الجوهرى كانها ❦ سحر المدائن حين القاموسا ❦

❦ وابو عبدالله الفيومى عليه رحمة القيوى اشبو قطعه ايله رخساره وصف قاموسى توشيح ايلشدر ❦

❦ لله قاموس بطيب ورود ❦ اغنى الورى من كل معنى ازهرى ❦

❦ نبد الصحاح بلفظ البحر من ❦ عاداته يلقى صحاح الجوهرى ❦

❦ وفقه جمال الدين محمد بن صباح الصباحى بواياتله صباحتبخش جمال تقريظ وتمدح اولدى ❦

❦ من رام في الائمة العلو على السها ❦ فعليه منه ما حوى قاموسها ❦

❦ مغن عن الكتب النفيسة كلها ❦ جاع شمل شتيها ناموسها ❦

❦ فاذا دواوين العلوم تجمعت ❦ في محفل للدرس فهو عروسها ❦

❦ لله مجد الدين خير مؤلف ❦ ملك الائمة واقتدته نفوسها ❦

لامعه * شارح تحرير ابوالفيض محمد مرتضى الحسينى الهندى الزبيدى المصرى عليه رحمة الرب القدير اسانيد
مسلسله ايله سلسله اجازت عليه لرى مؤلف مرحومه متصل ومنتهى ايلشدر كذاك اشبو مترجم حقيرك دخی

طریق خاصه دن شارحه و مؤلفه منتمی اولغله جهت جامعه معنویه شارحی شرح طرفنه و بوقیری ترجمه ستمنه ارشاد و توفیق و سرنسبتی اظهار و تحقیق ایلدی و الحمد لله علی فضله العظیم و الصلوة و السلام علی نبیه الکریم وآله وصحبه اجمعین * و هذا القدر یکفی فی هذا المقام الخطیر * فان القلیل یدل علی الکثیر * و القطرة تهبی عن الغدیر قال المؤلف الفاضل نعمده الله تعالی بفرانه الشامل بعد الابتداء بالبسملة الشریفة (الحمد لله منطلق البلغاء بالغبی فی البوادی و مودع اللسان السن اللسن الهوادی) (منطلق) کله سی انطاقدن اسم فاعلدر که بالقوة یاخود بالفعل سویلیچی قلیق و سوبلتک معناسنه در (البلغاء) علمه و زنده بلیغک جمعیدر که بلاغتن و صفدر و بلاغت ایله کلام متصف اولور که مقتضای حاله موافقتدن عبرتدر و متکلم متصف اولور و اول متکلمده بر ملکه و قوتدر که انکله کلام بلیغ تألیفنه مقتدر اولور (الغبی) لامک ضمی و الفک قصریله لغت افظندن جمعدر بره و بری کله لری کبی و لغت عند المؤلف شول اصواته دینور که انکله هر قوم و طائفه غرض و مقصود لری تبیر ایدر لر و بعضلر معنایه موضوع لفظ ایله تعریف ایلدیلر (فی البوادی) البلغاء لفظندن خالد زرا مضاف مضاف الیهه عاملدر و بوادی بادیه نک جمعیدر که بیابانه دینور (المودع) ایداعدن اسم فاعلدر بر نسنه بی بر آدمه امانت طریقیه و یرمک معناسنه در و اطلاق و تقید علاقه سیله اعطا معناسنه ده استعمال اولور (اللسن) قوی لسانهم سیکنده در که ضمیر بلغایه راجمدر و لسان دله دینور و لغت معناسنه کور (الالسن) اجر و زنده فصلحت معناسنه اولان لسن ماده سندن و صفدر اجود اللسان و أفصح دیمکدر مودع لفظنک مفعول ثانیسیدر (الالسن) ضمیه لسانک جمعیدر (الهوادی) هادیه نک جمعیدر هر نسنه دن متقدم اولانه دینور بوراده مراد امر فصاحتده فائق و راجح و جله لسانه متقدم دیمکدر الالسن لفظنک مضاف الیهیدر مفهوم کلام جد و ثنا اول زمرة بلغایی بادیه نشین اولدقاری حالده لغت کثیره ایله انطاق یاخود نطقه اقدار و لسان بلغایه لغات فاضله و راجحه نک أفصح و اجودنی ایداع و ایشار ایدن ذات اجل و اعلایه مخصوص صدر * و بادیه ایله قییدی لسانلری شایعاً اختلاط و اختلاطن مصون و مأمون اولغله کلاملری معول علیه اولدیفندن احتیاج و استشهاد اولدیفنه میندیر

* حسن الحضارة مجلو بتطرفة * و فی البداوة حسن غیر مجلوب *

و لسان کله سندن لغت مراد اولنوب و الالسن کله سی سینک ضمیله لسان لفظنک جعی اولوب و الالسن کله سی لامک ضمی و سینک سکونیه لسن لفظندن که لامک فتحی و سینک کسریله و صفدر و اول لسن لفظندن که طلاق لسان معناسنه در مأخوذدر و هوادی هدایتدن مأخوذ اولق جا زدر بوکا کوره مفهوم قره جد و ثنا اول فطر تارنده طلاق و جزالت مرکز اولان قومک لسانلری به ارشاد و دلالت مراد ایدن لغتی ایداع ایلان ذات ذوالمنته مخصوص صدر دیمک اولور * و هوادیدن ایکی احتماله کوره ده متقدم معناسنه اولق محتملدر زیرا حضرت آدم علی نبینا و علیه السلام جنتده اولدقاری حینده لسان عربیله تکلم و بعد النزول انسلاب عربیته سر یانی به محول و بعد قبول التوبه حقرنده نه عربیه الهامیله الطاف الیهه درکار و مکمل اولدینی مرویدر * و قره مزبوره صنایع بدیعه دن براعت استلالی و ارضاد و جناس مفروق و جناس محرف و ناقص و حسن مطلع و سجع و ترصیع و اعنات صنعتلری متضمن اولدینی آشنایان ادبیه به غیر خصیه در بسط و تفصیللری موجب اکثر و تطویل اولغله ایما ایله

اکتفا اولندی (و مخصوص عروق القیصوم و غضا القصیم عالم بنه العبر و الجادی و مفض الایادی بازواج و الفوادی للمجتدی و الجادی) (المخصص) تخصیصدن اسم فاعلدر که بر شئی آخرک مشارک اولیه جعی خصوصه تمیز و افراد الملک معناسنه در (العروق) عرقک جمعیدر بر نسنه نک اصلنه و کوکنه دینور (القیصوم) طیغور و زنده بادیه نباتندن ترکیده آوه طنه دیرلر (الغضا) غین معجه ایله فضا و زنده اشجار بادیه دندر فارسیده فاغ و ترکیده سکسوک اغاجی دینور (القصیم) قافله خصیم و زنده قصیه نک جمعیدر که شجر غضا منبتی اولان قومساله دینور (بام بنله) قولنده مالقظی سرو خصوصدن عبارتدر (بیل) کله سی نیلدن مضارعدر اصلی نیال اولغله لم کله سی جزم ایدوب اجتماع ساکنین محذوریله الی ساقط اولمشدر و نیل ظرف و اصابت معناسنه در (العبر) عبر و زنده زرین و زکس تعبیر اولنان چمکه دینور (الجادی) جیم و دال مهمله ایله زعفرانه دینور (المیض) میمک ضمیله افاضه دن اسم فاعلدر طاشوب دو کرک و یرمک معناسنه در (الایادی) ایداعندن جمعدر که نعمت معناسنه در (الروایح) رایحه نک جمعیدر که اخشام وقتی یاغان یغموره دینور (الفوادی) غادیه نک جمعیدر که صباح یغمورینه دینور و باه جاره سبیه بادیه و ظرفیه اولق محتملدر امطار ظروف نعم اولق مناسبیله یاخود مراد عموم و قاندر که * و سبجه بالعشی و الابکار * آیت کریمه سی قیلندندر ذکر اولنان ایکی وقته تخصیصی غالبه میندیر (المجتدی) اجتهاد ماده سندن

وجود و عطیه استمک معناست در اسم فاعلدر (الجدادی) جمله جدا و جنوی ماده سندن اسم فاعلدر عطیه ایدیمی
 دیمکدر بقال اجتداه اذا سئل الجدوی فجده ای اعطاء و جدای کذا و سائل معنایند ه کلکله مجتدی جوق استینان
 و جدای از استینان دیمک دخی ممکندر و مجتدینن بهایم و جدادات و جادیدن نوع انسان مراد اولوق دخی جائزدر
 مفهوم کلام جد و ثنا اول بادیه نباتدن قیصوم دیدکری نباتک و قصیم نام قومسال یرده بتن غضا دیدکری شجرک
 کوکرینی حاضره نباتدن زرین وزغرافک نائل اولمدقری خاصه ایله تخصیص و افراد و اخشام و صباح یغمورری
 سبیلله حاصل اولان یاخود اخشام و صباح یغموررزنده مکنوز اولان نعمتربنی که مراد دائم الاوقات ادرار اولنان
 نم بیشماردر قمبر اولوب غیره اعطاشاندن اولمیان طالب حاجاته و غنی اولوب سائره اعطاشاندن اولان ذواته
 یاخود جوق و از استینانله یاخود انسانه و بهایم و جدایته افاضه وارقاد ایدن کریم جواده مخصوص و شایاندر خنی
 اولیه که شیخ دیدکری نبات که ترکیده یوشان دررود کر اولنان قیصوم و غضا و سمره بادیه به مخصوص اولفله اهل
 الشیخ و القیصوم و الغضا و السمره ایله عربدن کنایه اولنور بو وجهله قهره اولوق عرب طائفه سته فصاحت و بلاغتی
 تخصیصی متضمن و نباتات و اشجار رزنده اولان خواص و منافع حاضرمدن ازید اولدیفنی معلن در و قهره مذکور
 جناس مستوفی و اشتقاق و مراعات نظیر و طبیق و تشطیر و تدبیج و جناس تام صنایعی مشتمل اولدیفنی مالا کلامدر
 و مؤلف علیه الرجه چاشنی حقیقته طمو الهذاق اولفله قهره ثانیه طریقه حقیقت اوزره بو وجهله ده توجیه
 معنا ممکندر اولافعیض قولی که افاضه دن و افاضه فیضدن مأخوذدر فیض انزال ایدیمی معنایند در معلوم اوله که
 فیض الهی ایکی نوعدر بری فیض اقدس و بری فیض مقدسدر فیض اقدس شول فیض سبحانی و تجلی رحانیدر که
 مجموع اشیانک وجودینی و قابلیت و استعداددینی حضرت علیه ده مقتضی اوله ته که کنت کزنا تخفیا فاحبیت
 ان اعرف حدیث قدسیسی اکاشغرندر و فیض مقدس شول فیض و تجلی آسمانیدر که حضرت علیه ده ثابت
 اولان اعیانک بحسب الاستعداد خلر جده ظهوررینی موجب اوله بو فیض روح اعظم و ساطتیه اولور پس
 اشبو فیض اقدس ایله حضرت علیه ده اعیان ثابت و استعدادات اصلیه حاصل و فیض مقدس ایله اعیان مرقومه
 مع العوازم و التوابع خار جده کسوه وجوده داخل اولور و ایدای ارباب حقیقت عندنده اسماء متقابله الهیدن
 عبارتدر و رواج و غواهی عنوانرندن بیه دوام و استرسال مراد اولور بو تقریر اوزره مفهوم جدو ثنا اولوقبول
 عنایت الهیه به مسبوق اولان اعیان و اکوانه بر مقتضای تجلیات اسماء متقابله دوام و استرسالدن عبارت اولان غدو
 و اصل تخفایله نقص و انقطاعدن منزمو برامدرار فیوضات و عطایاسنی ادرار و انزال ایدن جناب کبریا به مخصوص صدر
 بودقیقه اوزره مؤلف اشبو تالیفی که جمله عنایاتندر که محض فتح سبحانی و مجرد فیض حضرت بزادانی اثری اولدیفنی
 رمز و ایما المش اولور (و نافع غله الصوادی بالاهاضیب الثوادی و دافع معرة العوادی بالکرم المهادی و مجری
 الاوداء من عین العطاه لكل صادی) (الناقع) نون و قافله نفع لفظندن که صوسزلغنی کیدر مک و صویه قاندر مق
 معنایند در اسم فاعلدر (العلة) غین معجمه نک ضمیمه صوسز لغه دینور (الصوادی) صاد مهمله ایله صادیه نک جمعیدر که
 صوسز عطشان معنایند در تائیتی موصوف اعتباریله در یاخود اوزون خرما اغاجنه دینور که مراد مطلقا اشجاردر
 (الاهاضیب) صاد معجمه ایله هضابک جمعیدر که یغموره دینور (الثوادی) ثای مثلثه ایله ثایه تک جمعیدر که جوق و عظیم
 صویه دینور یاخود تجربیدر بقال مطرته ثدیه ای عظیمة غزیره الماء و اهاضیب هضب جمعی اولان هضابک دخی
 جمعی اولوق محتملدر و هضب یا صتم طاغله دیمکله مراد مطلقا طاغله دیمک اولور بو صورتده مضاف تقدیر اولنوب
 سیول الاهاضیب سبکنده اولور (الدافع) دفع لفظندن اسم فاعلدر (المعرة) میمک و عینک و راه مشدده نک قهره لیه
 اذ او اشکنجه معنایند در (العوادی) عین مهمله ایله عادیه نک جمعیدر که شروظلم و بیداد معنایند در لکن سیاق و سباق
 اشارتیه قحطو غلامر اولوق اغلدر (الکرم) فتحینله فضل و احسانه دینور (المهادی) میمک ضمیمه ماداة لفظندن اسم
 فاعلدر بعض نسخهده متمادی عنوانیه مر سومدر که تمادیدن اسم فاعلدر ایکسیده اوزون اوزادی معنایند در که مراد
 دوام و استمراردر (المجری) اجرادن اسم فاعلدر (الاوداء) همزه مفتوحه ایله وادی جمعیدر که دره به دینور اولان
 حالت و محلیت علاقه سیله صوبی و ثابیا ایصال خیر و منفعت مناسبتیه فضل و احسان اراده اولنتمله مجاز برتبتین
 اولور (من عین العطا) عین پیکاره دینور مجاز اوله استقلال و ثانی به تعارض شجدر و عطا و برکویه دینور عین العطا
 تعبیری عین لطافتی متضمندر مفهوم کلام جدو ثنا اول صوسز لک یاخود اشجارک صوسز لغنی عظیم و عیم یغمورر
 ادرار یله ازله وارو و شروظلم و جفا اشکنجه و انداسنی یاخود قحط و غلابلاسنی فضل فراوان و کرم بی پایتیه دفع
 و ازله ایدوب بو وجهله عبادینی اجا و مشجعال لطف و افضالندن جمله محتاجینه دره لر طولوسی برو احسان افاضه

و اجر ایدن حق جل و علا در کاهنه احرا در صادی صومزه دینکله مطلقا فضل و احسانه محتاج دیمک اولدی و قره اولاده اهاضیدن تپلر و بارلر و طاغیر اراده اولنور سه مضاف مقدر اولغله طولو و طاشقین تپلر دن و طاغیر دن نازل اولان سیل صولرله ارو ایدن دیمک اولور و عوادی لفظندن ظله و ستمکاران اراده اولنقی محتملدر و اصول اشجار عظامده غرس اولنمش عوادی کرم دخی اراده اولنور لکن تکلفوجه اولور و قره مر قومه تر صیغ بیجم و اشتقاق و جناس لاحق صنعتنی مشتمل اولدیغی بدیعہ شناسانه رو شنادر (باعث النبي الهادی مفعما باللسان الضادی کل مضادی مفعما لاتشینه المهنه و العجه و الضوادی) (الباعث) بعث لفظندن که کوندر مک معناسنه در اسم فاعلدر و اعرا بنده و جوه ثلاثه جائزدر لکن مقام تعظیم نعمت اولغله استیناف ار جمددر و اسم فاعل بوراده ماضی معناسنه در (النبي) بیغیر معناسنه در مأخذی و رسول الله فرق و نسبت و ترادفی خصوص صلیبینی بیان موجب تطویلدر (الهادی) طوغری بوله دلالت و ارشاد ایدیجی دیمکدر (مفعما) حالدر و مفعم الخامدن اسم فاعلدر که خصمی معارضه و مکالمه دن عاجز فقی معناسنه در (الضادی) ضاد معجمه ایله عربی صحیح دیمکدر زیرا ضاد حرفی عربیه مخصوص صدر کاقال علیه الصلوة و السلام * انا افصح من نطق بالضاد * (المضادی) مضاداة ماده سندن اسم فاعلدر معارض و معاند و مخالف معناسنه در بعض نسخه ده صاد مهمله ایله صادی و مضادی واقع اولغله صادی مداراة و مساتره معناسنه اولان مصاداة لفظندن اشتقاق کبیر و جهله مأخوذ و مضادی معارضه و مانعه معناسنه اولان مصاداة لفظندن مأخوذ اولور شارح اشبو ایهمال نسخه سنی مهمل عد اللشدر (مفعما) حال مترادفدر و مفعم تخمیدن اسم مفعولدر معظم و جزل المنطق معناسنه در (لاتشینه) شین لفظندن مستقبل منقیدر و شین خلاف زیندر که عیب و مار معناسنه در (المهنه) های مضمومه ایله کلامه اولان قبیح و نقیصه به دینور (العجه) عینک ضمیمه مجمیلک معناسنه در که تکلمده دل طوقنولغندن و لحن و خطادن عبارتدر بعض نسخه ده الکنه واقع اولغله بیه بیلک دیمک اولور (الضوادی) ضاد معجمه ایله کلام قبیح معناسنه در مفرد و فعلی غیر مسموعدر * مفهوم کلام جد و ثنای بی انتها اول جمله معارضین و مخالفین تحت قاطعه و دلائل ساطعه ایله الحام و تعجیر و جلیل القدر و جزیل المنطق اولوب کندیسنه هجنه و عجمه یاخود لکنه و کلام قبیح مقوله سی عیب و نقیصه ایراث اللدیکی حالده یعنی صفات مزبورده صافی و بری اوله رق کافه عبادی طریق مستقیم دلالت و ارشاد ایدن بیغیر عالی نهادی بعث و ارسال ایلان حضرت خدا بار کاهنه مخصوص صدر ضادی و مضادی و ضوادی بیننده اولان جناس ناقص و مفعم و مفعم بیننده اولان جناس معصوف ظاهر و باهردر (محمد خیر من حضر النوادی و افصح من ركب الخوادی و ابلیغ من حلب العوادی) محمد کله سی عطف بیاندر و محمد افضل انام علیه الصلوة و السلام حقنده بالخصیصه و صف و علمدر و سائر تسمیه اولنان کسدر حقنده علم محض در ته که جمله اسماء الهیه و نبویه نک شانی بو کونه در (خیر) کله سی افضل و اشرف معناسنه در (حضر) کله سی حضور دن ماضیدر (النوادی) نادى کله سنک جمعیدر کو اهل و کاهل کبی و نادى اهل و سکانی اولان مجلسه دینور (الافصح) فصاحتدن افضل تفضیلدر فصاحت لسان منطلق و جاری اولوب لحن و لکنتدن خلص اولغله دینور و فصاحتله کلام و کله و متکلم موصوف اولور (رکب) رکوبدن ماضیدر (الحوادی) حای معجمه ایله خادیه یاخود خادی جمعیدر پک چاپک و رونده دوه به دینور (الابلیغ) بلاغندن افضل تفضیلدر (حلب) کله سی حای مهمله ایله سود صاغقی معناسنه اولان حلبدن ماضیدر (العوادی) عین مهمله ایله خادیه نک جمعیدر که بلدیعه شوروت اولتلیان دوه به دینور بوراده مراد مطلق دوه در مفهوم کلام بیغیر مشار ایله محمد علیه الصلوة و السلام حضر تریدر که مجلسره حاضر اولان انسانک خیر و افضل و دوه به بین کسدر لک افصحی و ناقصی صلخان خلقک ابلیغ و اکلیدر بو ذکرا اولتاتر عموم نلسدن کنیه در و رکاب خوادی و حلاب عوادی طائفة عرب اولوب فصاحت و بلاغت اثره مخصوص اولغله بیغیر اکرم صلی الله علیه و سلم حضر تری نهایت رتبه فصاحت و قصوای در جة بلاغتی حلوی اولدقرینه اشرتدر و قره مذکورہ تر صیغ و جناس مضارع صنعتربینی محتوی اولدیغی غیر خفیدر (بسقت دوحه رسالته فظهرت علی شوک الکوادى و استأسدت ریاض نبوته فعبت فی الماسد البوث العودى) (بسقت) کله سی بسوقدن که اناج بویلا نوب اوزامق معناسنه در ماضی مؤنثدر (الدوحه) دال مفتوحه ایله اولو اناجه دینور (الرساله) برانک کسریله بعثت عامه مراددر دوحه نک اضافتی مشبه بهک مشبهه اضافتی قبیلنددر (ظهرت) ظهوردن که غلبه و استیلاء معناسنه در ماضی مؤنثدر (الشوک) شینک فخیله شوک لفظنک جمعیدر دیکنکه و چالیغله دینور (الکوادى) کادیه نک جمعیدر که طبر اغنی غلیظ اولغله کبج انبات ایدن صومیسز یوه دینور (استأسدت) استیساد لفظندن که نبات قوتلوا اولغله بوی سوروب اوزامق معناسنه در (الریاض) رانک

کسر یله روضه نك جمعیدر باغچه یه و مرغزاره و چیزاره دینور و چنه دخی دینور (النبوۃ) ضمیمه بیغمبرك معناسنه در
 (عبث) عین مهمله و یای مشدده ایله عی کله سندن ماضیدر عاجز اولمق معناسنه در (المأسد) مناسك وزنده
 مأسده نك جمعیدر که ارسلان تاغی اولان اور مانه و بوکه دینور (الیوث) لامك ضمیمه لیثك جمعیدر ارسلانه دینور
 (العوادی) عادیه نك جمعیدر دشمن یا خود صالدیروب هجوم ایدیجی معناسنه در اشبو ققره ده رسالتیناه علیه صلوة
 الاله حضرت تریك قدرت و جلالتی و قهر و تنکیل اعداء باینده قوت و شوکتی سوق و بیان اولمغله ققره سابقه ده فصل
 و جله فعلیه ایله ایراد اولندی * مفهوم کلام حضرت سید الانامك کثرت فروع و وسعت ظل و سبب آسایش و ثبات
 و آرامشی جهتلیله شجره عظیمه به مشابه اولان رسالتی ناچیز و ناپایداری و موجب رنج و آزار اولان ادیان سائر به
 غالب اولمغله جله سنی نسخ و الفا و فرت شعب و فروع جهتلیله باغ و باغچه منزلنده اولان نوبی بغایت قوت و متانت
 بولمغله اور مانلرده ممکن مودی ارسلان سیرتنده اولان دشمنلری زبون و عاجز و مقهور ایشلدر که اکاظفر باب اولمق
 حوزة قدر تریندن بیرون اولمشدر و شوک کوا دیدن اغراب بادیه ولیوث عوادیدن اشداء قریش اراده اولمق دخی
 محتملدر ققره مزبور ده اولان لطافت تشبیه و ایهام تناسب و ترصیع و جناس اشتقاق نمایان اهل مذاقدر * شارح
 دیر که بسقت ققره سی مؤلفک دست خطی اولان نسخه ده مرقوم اوزره محرر و مر سومدر بعض نسخه ده مختلط
 تعبیراته مرقوم اولمغله انزه التفات اولتیمه و بعض نسخه ده الیوث ذوات التعادی فنسلا عن از باب العوادی عنوانده
 مر سوم اولمغله بوشعبه بود طائفه سندن کنایه اولمق لمخو ظدر (صلی الله علیه و سلم و علی آله و اصحابه نجوم الدادی
 و بدور القوادی ماناح الحمام الشادی و ساح النعام القادی و صاح بالانعام الحادی و رشفت الطفاوة رضاب الطل
 من نظام الجبل و الجادی) (صلی) کله سی صلاتدن و سلم سلامدن ماضیدر دعا موقعی اولمغله انشا معنایینی
 متضمندر (آل) کله سنك اصلی اهل در مراد اهل بیت و جله مؤمنین متقین در جلال دوانی هیاکل النور شرحنده
 بور سمه بیان ایشلدر که آل مصطفی علیه من الصلوات اصفاها بحسب النسب یا خود بحسب النسب اولور بحسب
 النسب معلومدر و بحسب النسب اولان دخی نسبتی کمال صوری و کمال حقیقی حسبیله اولور اول علم شریعت
 وسیله سیله منتسب اولان علمای شرعدر ثانی علم حقیقت و سیله سیله اولان اولیاء کزین و حکمای متألهمین در
 بحسب النسب اولنره صدقه حرامدر و بحسب النسب اولنره دخی صدقه منزلنده اولان تقلید بالقیام ایشلدر حرامدر
 (الاصحاب) صاحبك جمعیدر و عند البعض اصحاب صحبك و صحب صاحبك جمعیدر حضرت رسول الله مؤمن
 اوله رفق مجتمع و اولحال اوزره عازم الدار البقاء اولان ذوات کرامه اطلاق اولنور (نجوم) نجمك جمعیدر یلدزه
 دینور (الدادی) دال مهمله و همزه ایله توادی و زنده دادا لفظندن جمعدر و دادا فدقد و زنده مظل کیمه به دینور
 (البدر) بدرك جمعیدر که اون درت کیمه لك آبه دینور (القوادی) قاف ایله قادیه نك جمعیدر که مقتدایه اقتدا بدرك
 کیدنه دینور یقال قدی به کرضی اذا است و اتبع القدوة بوراده قدوه دن مراد پیغمبر کزین حضرت تریلدر یا خود
 قوادی شدوذ اوزره قدوه نك جمعی اوله و قدوه قافك ضمیمه مقتدایه دینور لف و نشر مرتب طریق سهیله نجوم
 الدادی آلت و بدور القوادی اصحابك و صفریدر مشواتش طریقیه ده محتملدر نجوم قرینه سیله (ماناح) ترکیبده ما
 ماء مصدر یه ظرفیه در ماناح الحمام مدة نوح الحمام سبکنده در ناح کله سی حای مهمله ایله نوح لفظندن که کو کر جین
 اوتمکه دینور ماضیدر (حجام) حای مهمله نك فتحیله کو کر جینه دینور و احدی حجامه در (الشادی) شین معجه
 ایله شدو لفظندن که ترم و تغنی معناسنه اسم فاعلدر (ساح) کله سی سیاحتدن که کز مک معناسنه در ماضیدر
 (النعام) نونك فتحیله دوه قوشینه دینور و احدی نعامه در (القادی) قاف ایله قدیان کله سندن اسم فاعلدر
 و قدیان فتحاته سرعت ایشلدر معناسنه در (صاح) صیاحدن ماضیدر صیاح حیقرمق و چاغرمق معناسنه در
 (الانعام) همزه مفتوحه ایله نم لفظندن جمعدر نم نونك و عین معجه نك فتحیله ترانه ایله ایرلامغه دینور (الحادی)
 حای مهمله ایله حدو لفظندن که دوه بی تعنی ایله سوسور مکه دینور اسم فاعلدر (رشفت) رشف لفظندن ماضی
 مؤنذر و رشف صورمق و اتمك معناسنه در (الطفاوة) طای مضمومه ایله شارحك بیانه کوره بوراده کنش
 مراددر شمش معناسنه اصل طفاوه هاله به موضوعدر شمس اراده سی مجاز اولور (الرضاب) غراب وزنده آغز
 یارینه دینور (الطل) طای مفتوحه ایله چه تعبیر اولنان رطوبته دینور که فار سیده شبنم در لر رضابك طله اضافتی مشبه
 بهك مشبه اضافتی قیلندندر یا خود اضافتی بیانه در (الکظام) کاف مکسوره ایله کظم لفظنك جمعیدر که قحمتینه در
 بوغازه دینور (الجل) جیم مضمومه ایله کل فارسی معریلدر معروف کل تعبیر اولنان چیچکده علم غالبدر عربیده ورد
 دینور (الجادی) جمیله شارحك بیانی اوزره زعفرانه دیندیکی کبی زربنه و یاسمینده دینور مفهوم کلام حضرت

حق جل و علا جناب مصطفایه و تبکاران راه ضلالت و غفلتی سر منزل امن و سلامت هادی و رهتاجوله ائمه
 و مقتدایانک مانند نجم ازهر و مثال بدر انور کامل الجہات و مکمل الاطراف لری اولان جمیع آل و اصحابانہ صلوة و سلام
 اهدا الیہ تریم و دستان ابدیجی کو کر جین قوشلری اوتدیجک و تیز و چابک دوه قوشلری روی زمینده سیر و سیاحت
 ایتدیجک و دوه سور یجیسی و عکاملر دوه لری تشبیط و تشویق و نهیج ایچون نعمتانه تغنی ایلدیجک و کونش ربق
 شبنمی کل و یاسمین بوغازلردن سور و بامدیجک دیمکدر * و قرة مذکورده واقع و صاح بالانعام قولی که غین معجه
 ایله در عین مهمله ایله اولوب و نم لفظنک جمعی و نم فتحیتیله خاصه دوه به اطلاق اولتیق دخی محتملدر لکن نسخته
 اولی اولی و ثانیه اقر بدر و بو قرة لر تر صبع بدیعی و مجانستی و جمعات دالیه ده تسبیطی و تناسب و توفیق و جناس
 مصحف صنایعتی مشتملدر و ذکر اولنان ماء توفیقیه ایله مصدره اولان دعا قرة لری ابدود و آمدن کنایه در ورشفت
 فعلنده استعاره تبعیه اولوب و انشبت المنیه اطفارها ترکیبی کبی استعاره مکنبه و تصریحیه اولوق دخی جائز در
 کذلک طلی ربقه و شمسی شخص مر تشفه تشبیه وکل و یاسمینه اسناد حلقوم اهل بیانه معلومدر (و بعد فان للعلم
 ریاضا و حیاضا و خائلا و غیاضا و طرائق و شعابا و شواہق و هضابا تفرع عن کل اصل منه افنان و فنون و تشق
 عن کل دو حة منه خیطان و غصون) بعد کلمه سی ظرف زماندر عاملی محذوفدر و اقول بعد الحمدلة و التصلیة
 تقدیرنده در فان کلمه سنده فاء حرفی نظم کلامده اما لفظنک توهمی یاخود تقدیری احتمالیله جوابیه در یاخود
 عاطفه یاز آمده در للعلم لفظنده لام جارہ مع المجرور ان کلمه سنک مقدم خبریدر (ریاضا) مؤخر اسمیدر (حیاض)
 حوضک جمیدر (خائلا) خای معجه ایله خیله نک جمیدر که بول طرزنده صیق انا جلفه دینور که فارسیده خیابان
 دیور (غیاض) غین معجه نک کسر یله غضبه نک جمیدر صولو برده اولان اورمانه و بوکه دینور (طرائق)
 طریقہ نک جمیدر مسلوک بوله دینور (شعاب) شین معجه مکسوره ایله شعب لفظنک جمیدر طاع بوله دینور
 (شواہق) شاهق لفظنک جمیدر یک بو کسک طاعه دینور (هضاب) هانک کسر یله هضبه نک جمیدر بالمی الحق
 یا صتم طاعه دینور (تفرع) تفرعدن مستملدر (اصل) کوکه دینور (منه) ضمیری عمله راجعدر (افنان)
 همزه مفتوحه ایله فن لفظندن که انا جک دالنه و شاخه دینور جمیدر (فنون) فنک جمیدر نوع و کونه معناسنده در
 (تشق) انشقاقندن که آریلق معناسنده در مضار عدر (دو حة) اولو انا جک دینور (الخیطان) خای معجه مکسوره
 ایله خوط لفظنک جمیدر تر و تازه شاخه دینور (غصون) غین معجه مضمومه ایله غصنک جمیدر مطلق شاخه
 یاخود انا جندن سور و ب چیقان فلیره دینور قول اوله کوره عطف العام علی الخاص باندن اولور * مفهوم کلام
 بعدا داء ما وجب معلوم اوله که تحقیق علم شریفک ذوق و صفا ایدہ جک بر لری و استفاضه حیات ابدی ایلیه جک
 محملری و راحت و آسایشه موقع و مدار اوله جق موضع لری و سلوک ایلیه جک جاده و صرپ و اینجه بوللری و بغایت
 صعب و دشوار مقام لری وارد و آنز کده هر بردن نیجه فنون معتبره و فروع متنوعه متفرع و منشعب اولور
 اولکی اوج قرة ده لزوم مالا یلزم و افنان و فنون بینده جناس اشتقاق اولوب و اصل کلمه سی قاعده ده استعمال
 اولتغله البتہ اصول و قواعد مراجعتک لزومنه اشارتدر (وان علم اللغة هو الکافل باحراز اسرار الجمیع الحافل
 بما يتصلع منه القاحل و الکاهل و الفاقع و الرضیع) علم لغت بر علمدر که آنکله کلماتک افرادی و کیفیت اوضاعی
 یلنور (الکافل) کفیل و ضامن دیمکدر کافل الیتیم القائم بامرہ (الاحراز) اخذ و حفظ معناسنده در بعض
 نسخده الابرار عنوائله مرسوم اولتغله اظهار معناسنده در (الاسرار) سرک جمیدر که راز معناسنده در (الحافل)
 خای مهمله و فایله جامع معناسنده در (بتصلع) بتصلع ماده سندن مضار عدر قولنک و یک طویمق و قائمق معنارینه در
 (القاحل) قافلہ و خای مهمله ایله در بیسی دکنک کی قویقوری اولمش ضعیف آدمه دینور (الکاهل) قوی الوجود
 یاخود یک قوجه آدمه دینور (الفاقع) فاء و قافلہ اعتداله و ارمش دلوقنلویه دینور بعض نسخده ده یافع مرسوم
 اولتغله بلوغه متناہز یتشمس جوان دیمک اولور (الرضیع) بورا ده مطلق صبی مراد در مفهوم کلام تحقیق علم
 لغت جمیع انواع فنون و فروع علومک اسرارینی جمع و حفظ یاخود خفایاسنی اظهار الملکة ضامن و کفیل و شیخ
 و شایک متقوی یاخود شعبان و ریان اوله جق لری اشیایی جامعدر زیرا هر حال مرکبات مفرداته موقوفدر و فتره لده
 مودوع اولان صناعات ادبیه و حسن مقابله اهل ادبه نمایاندر (وان بیان الشریعة لما کان مصدره عن لسان العرب
 و کان العمل بموجبہ لا یصح الا باحکام العلم بمقدمته و جب علی ر و ام العلم و طلاب الادب ان یجملوا عظم اجتهادهم
 و اعتمادهم و ان یصرفوا اجل عنایاتهم فی اربیادهم الی علم اللغة و المعرفة بوجوهها و الوقوف علی مثلها و رسومها)
 (الشریعة) حق تعالیانک قولرینه و وضع ایلدیکی دین میدندن عبارتدر (لما) لام مفتوحه و میم مشدده ایله در (المصدر)

صدور معنانه مصدر میبدر ضمیری بیانه راجعدر (العرب) قوم مخصوص صدر مختار صاحبانه کوره عرب اهل اصاردر نسبتنده عربی دینور و اعراب اهل بادیه در نسبتنده اعرابی دینور (العمل) قصد ایله صدور ایدن ایشه دینور (الموجب) اسم مفعول بنیه سیله مقتضا معنانه در که مراد شروط و حدودیدر (الاحکام) اکرام و وزنده متین و محکم و اتقان الملک معنانه در (المقدمة) دال مشدده نك کسری و فحیله متقدمه معنانه در مصنفین عرفنده ایکی قسمدر بری مقدمه علمدر که بر علمه قبل الشروع ایراد اولنان کللمدر که مسائلنك توقف ایلدیکی نسندن عبارتدر حدیثی و غرض و غایتی و موضوعی بیلک کبی و بری مقدمه کتابدر که قبل المقصود ارتباط ایچون ایراد اولنان طائفة کللمدر کرموقوف اولسون کرک اولسون (وجب) وجودن ماضیدر (اروام) راه مضمومه ایله رانك جمعیدر طالب معنانه در (الطلاب) طالبك جمعیدر (الادب) فحیتنله علم طلبنده و مؤدب اولغه دینور تأدیب نفسی مؤدی اولدیچون علوم معهوده به علم ادب تسمیه اولندی شرح مفتاحده بیان اولندیغی اوزره علم ادب اون ایکی علمدن عبارتدر که بوندر در علم لغت علم صرف علم اشتقاق علم نحو علم معانی علم بیان علم عروض علم قافیه علم خط علم قرض الشعر علم محاضرات علم انشاءدر (العظم) عینك ضمیمه بوراده اکثر معنانه در (الاجتهاد) چالشمق معنانه در (الاعتماد) طیانق معنانه در (الجل) جیم مضمومه ایله معظم معنانه در (العناية) عینك کسریله اهتمام معنانه در (الاریاد) طلب الملک معنانه در (الوجوه) وجهك جمعیدر که کللمدن مقصود اولان سمت و طریق به دینور (الوقوف) اطلاع معنانه در (المثل) ضمیمه مثالك جمعیدر اورنك و نمونه و صفت و مقدار معنانه در (الرسوم) رسمك جمعیدر اثر و علامت معنانه در مثلها و رسومها ضمیر لری و جوهه ده راجع اولق محتملدر و وجوه و مثل و رسوم لغته الفاظی حیثیتندن و اسنادی و معناسی و ملح و لطائف و اداء و رواتی حیثیتندن راجع اولان احواله متوالدر و مؤلفك مثل و رسوم لفظلنده علم لغتک اندراسی و اربانك انقضاسنه و الحاله هذه مثل و رسومه و قوف عین براعت و محض فضیلت اولدیغنه اشارت اولدیغی روشنائی اصحاب زنا کتدر سبحان الله مؤلف علیه الرجه ابلغ و جوه اولان تعریضله علم مرقومک اندر اسندی شکایت الیشر در زمان تألیف نردن اشبو ترجمه و قنده قدر در تیوز الی سته بی کذر ایلدی عجب بو وقتلده بولنش اولیدی نه کونه تعبیر ایدر ایدی * ذلك تقدیر العزیز العظیم * مفهوم کلام تحقیق علم شریفك صدور ی عرب لسانندن اولوب و علم مزبورك مقتضاسنجه عمل الملک انجق مقدمه سنی کرکی کبی بیلکله صحیح و متصور اولدیغندن ناشی جله طلاب علم و خاصه طلبه فن ادب اوزره اکثر سعی و اجتهاد و اعظم استناد و اعتماد لری بی علم لغته عطف و طریق طلبده در کار ایلدکری معظم اهتمام لری بی علم مرقومه و وجوه و طریق لری بی بیلکله و اوصاف و آثار لری به مطلع اولغه صرف الملک واجب اولشیدر (وقد عنی به من السلف و الخلف فی کل

عصر عصابة هم اهل الاصابة احرزوا دقایقه و ابرزوا حقایقه و عمرو ادمنه و فرعوا قنده و قصوا شوارده و نظمو ا قلائده و ارفعوا محاذم البراعة و ارفعوا محاطم البراعة فالقوا و افادوا و صنفوا و اجادوا و بلغوا من المقاصد قاصیتها و سلکوا من المحاسن ناصیتها جزاهم الله رضوانه و احلهم من ریاض القدس میطانه) (وقد عنی به) ترکیبنده قدلفظی تحقیقه در عنی کله سی عنایه دن ماضی مجهولدر لغت فصیحه اوزره بناء معلوم اوزره ده منقولدر زجت چکدر که اهتمام الملک معنانه در ضمیر علم لغته راجعدر سلفندن مراد متقدمین و خلفندن مراد متأخریندر (العصر) قصر و زنده وقت و زمانه دینور (العصابة) کتابه و وزنده جماعت انسانی به دینور (اهل الاصابة) اهل خطا مقابلیدر (احرزوا) احرزندن ماضیدر (الدقایق) دقایقه نك جمعیدر لطیف مشکله دینور (ابرزوا) ابرازندن ماضیدر (الخطایق) حقیقه نك جمعیدر ماهیت ثابته به دینور (عمروا) عمارتندن ماضیدر (الدمن) عنب و زنده دمنه نك جمعیدر که بنا اثرینه و سپورند بیلکه دینور بوراده معنای اول مراددر (فرعوا) فرعدن ماضیدر یوقاری حقیق معنانه در (قن) قاف مضمومه ایله سرد و زنده جمع قنده در که طایغ باشنه دینور (قنصوا) قنص لفظندن ماضیدر صید الملک معنانه در (الشوارد) شین معجه ایله شاردنك جمعیدر نافر معنانه بوراده غریب و وحشی یا خود فصیح مقابلی اولان لغت مراددر (نظموا) نظم لفظندن ماضیدر انجو دیزمك معنانه در (القلائد) قلاده نك جمعیدر کرد انجمله دینور (ارفعوا) فایله ارفادندن ماضیدر کسکینتلك و زاعلق معنانه در (المحاذم) خاء ذال معجبتین ایله مراسم و زنده محذم لفظنك جمعیدر که کسکین قلیحه دینور (البراعة) پای موحده ایله سائره فائق و راجح اولق معنانه در (ارفعوا) ارفادندن ماضیدر فان اقمق معنانه در (المخاطم) خای معجه ایله مخظم لفظندن جمعدر که بر و نه دینور (البراعة) پای تحته ایله قله دینور (القوا) تألیفندن ماضیدر (افادوا) افاده دن ماضیدر بذل فائده معنانه در (صنفوا) تصنیفندن ماضیدر (اجادوا) جمیله اجاده دن ماضیدر ابو و کوزل الملک معنانه در و ابو و کوزل سوز ایراد الملک معنانه در

(بلغوا) بلوغدن ماضیدر و صول معناسنه در (المقاصد) مقصدك جمعیدر مهمات مقصوده معناسنه در (القاصیه) قاف و صاد مهمله ایله نهایت معناسنه در (ملکوا) ملکدن ماضیدر مالک اولق معناسنه در (المحاسن) مهم مفتوحه ایله غیر قیاس اوزره حسن لفظندن یا خود متوهم محسن لفظندن جمعدر (الناصیه) آینه دینور جمله اعضاده استعاره اولغله بو مقامده ملک تام و استیلاء کلی مراددر (جزاهم) جزاء لفظندن ماضیدر عوض و مكافات معناسنه در (الرضوان) رانك كسریله رضای عظیم معناسنه در مؤلف * من قال لاخیه المسلم جزاك الله خیرا فقد ابلغ فی الثناء حدیث شریف موجبیجه دعاده مبالغه ایلدی (احلهم) احلالدن ماضیدر قوندره ق معناسنه در (الریاض) روضه نك جمعیدر (القدس) قاف مضمومه ایله پاك و مطهر معناسنه اولغله ریاض القدس جنات عالیله دیمك اولور (المیطان) میزان وزنده غایت معناسنه در مراد اعلاى جنتدر مفهوم کلام علم لغته متقدمین و متأخریندن ذهنری صائب نیجه علماء اعلام ربخ و محنت ارتکاب ایلیه رك سعى و اهتمام و غیرت و اقدام ایتمیله حقایق و دقایقنی احراز و ابراز ایدوب خرابه لرینی اعمار و قله جبل منزلده اولان درجه علیای فهم و اتقانه صعود و ارتقا و غریب و وحشیلرینی صید و قلا درینی ثریا کبی تابدار و فن مزبورده سیف براعتی تشحیدور عاف قیلدن کنایه اولان مرکبى اساله ایتمیله علم مرقومده نیجه کتب جلیله تألیف و افاده و تصنیف و اجاده ایلدیلر و مقاصد فن مزبورك نهایتنه منتهی و جمله محاسنه مالک و مستولی اولدیله حضرت رب المجازاة عز شانه آنره عملرینه مقابل خیر کثیر و رضای کبرایله مكافات و اعلاى جنته ابصال و تمکینه مظهر نم بیغایات ایلیه آمین * ققره مزبورده لزوم مالا یلزم و ترصیع قافیه و جناس ملحق و جناس محفف و مجازات بدیعه و استعارات بلیغه و حتایق و دقایق بیننده اولان ترصیع و القوا ققره رنده اولان ترصیع و قاصیه و ناصیه ده اولان جناس لاحق نمایان اهل حقایقدر (هذا وانی قد نبت فی هذا الفن قدیما و صبغت به ادیلم اولم ازل فی خدمته مستدیما) (هذا) کله سی خذهذا و اعتمد هذا تقدیر رنده در بلغا و فصحاء بر اسلوبدن آخره اتقال رنده ایرادیدر لر و اکا فصل خطاب اطلاق ایدر لر اما بعد کله سی کبی و عصام کافیه شرحنده دیمشدر که هذا و ان زیدا قاتم تر کیننده هذا امر سابق تقریردر فالامر هذا تقدیر رنده در معطوفده ان ماده سنك قحقی جائزدر خبر اوزره عطفله و کسری دخی جائزدر مجموع جمله اوزره عطفله وانی کله سنده و او عاطفه در (نبت) غین معجه ایله نغدن ماضی متکلمدر تفوق علی الغیر معناسنه در (قدیما) فی الزمن الماضی دیمکدر (صبغت) صبغدن ماضی متکلمدر بو یامق معناسنه در (به) کله سنك ضمیری فته راجعدر (الادیم) ندیموز ننده سختیانه و میشینه دینور و ادمه دن مأخوذ اولدیغنه کوره در نك ایچ بوزینه دینور که اته متصل اولور صبغ ادیم ممارست تامه دن کنایه در یقال صبغ یده بالعلم اذا اجتهد فیه و مارس (لم ازل) زال زال سیغه سندن مستقبل متکلم مجز و مدر لم ارح معناسنه در که افعال ناقصه دندر دائم و اولدم معناسنه در * شارح ضم زای ایله لم ازل نسخه سنی استحسن الکنز (فی خدمته) ضمیری فته راجعدر (المستدیم) استاده دن اسم فاعلدر دائم و متانی معناسنه در بو ققره رنده دخی لزوم مالا یلزم و وارددر مفهوم کلام بن اشبو فن لغته مقدما کثرت ممارست و ادامله جمله به فائق اولوب آنکله ادیمی بو یادم یعنی بو به نك دری به نفوذ او متراجی کبی و جوده نافذ و متمیز ایلدم و بن آنک خدمتنده بر قرار اولوب بر آن منفک و مفارق اولدم (و کنت برهه من الدهر الشمس کتابا جاده ابسیطا و مصنفا علی الفصح و الشوارد محیطا فلما اعیانی الطلاب شرعت فی کتابی المرسوم باللامع العلم العجاب الجامع بین المحکم و العباب) (البرهه) غره و زنده زماندن بر مقدار دینور (الدهر) زمانه دینور (الشمس) التماسدن مستقبل متکلمدر شدتله طلب الملک معناسنه در (کتابا) مصنفا موضوعا فی هذا الفن سبکنده در (البسیط) مبسوط معناسنه در فن لغتک اکثرنی مشتمل واسع و مستوعب دیمکدر (مصنفا) تصنیفدن اسم مفعولدر (الفصح) فانک و صادق ضمیمه فصیحک جمعیدر قضیب و قضب کبی یا خود صر دوز ننده در کبر و کبرکی (الشوارد) شارده نك جمعیدر لغات و حشیه غریبه و شاده دیمکدر (المحیط) احاطه دن اسم فاعلدر بوراده مشتمل معناسنه اولغله علی حرفیله معدی اولدی اگر علی باء معناسنه حل اولنور سه حقیقت معناسنده ابقا اولنور (اعیانی) اعیادن ماضیدر عاجز قلقی معناسنه در (الطلاب) کتاب و زنده طلب معناسنه در (شرعت) شروعدن ماضیدر (فی کتابی) فی تألیف کتابی تقدیر رنده در (الموسوم) و سمدن مأخوذدر علامتشم معناسنه در که تسمیه او نتمش دیمکدر (اللامع العلم العجاب الجامع بین المحکم و العباب) تألیف مذکورک اسمیدر لامع بار لیدیجی دیمکدر (المعلم) اسم مفعول بناسیله مطرز و منقش دیمکدر (العجاب) غراب و زنده مبالغه در یک عجیب دیمکدر (المحکم) احکامدن اسم مفعولدر علم لغته بر کتاب ایدر که امام و حافظ ابو الحسن علی بن اسمعیل که ابن سیده الضری القوی ایله مشتهر در تألیف المئشدر فی الواقع کتاب مرقوم انواع لغاتی جامع بر کتاب راجعدر

مؤلفی اولان مومی ایله در تیوز الی سکر سنه سی جوار رحته انتقال ایلدی رحه الله تعالی (و عیاب) عین مضمومه ایله امام ابو الفضائل رضی الدین الحسن بن محمد الحسن بن حیدر العمری الصفانی تألیف ایلدی یکر منجی جلدده بکم ماده سنه منتهی اولدی و مومی ایله تیوز الی سنه سی بغدادده عازم دار السلام اولدی رحه الله علیه * مفهوم کلام بن خبلی زمان فن لغته جامع و بسیط و لغات فصیحه و وحشیه بی حاوی بر کتاب محیط طلب ایدر اولشدم و فنا که طلبندن عاجز و محروم اولدی بضمده ذکر اولنان محکم و عیاب نام کتابلرک بیننی جامع اسم مذکور ایله مسما بر کتاب تألیفنه شروع و ابتدا ایلدم (و هماخره تا الکتب المصنفة فی هذا الباب و نیرا بر ارفع الفضل و الاداب و ضمنت الیهما فوائد امتلاها الوطاب و اعتلامها الخطاب فحاق کل مؤلف فی هذا الفن هذا الكتاب) هما ضمیری محکم و عیابه راجعدر غر تالظی غره دن تشبیه در (غرّه) عین مجیه مضمومه ایله هر متاعک اعلاسنه و قومک شر یفته و صباحک ضیاسنه و هلاک ابتدا طلعتنه و آتک جبهه سنده اولان بیاضه دینور بو مقامده جله سی مایعدر بایدن مراد فن لغتدر (نیرا) کله سی نیر لغظنک تشبیه سیدر که سید و زنده در یک نور لو و ضیا لو دیمکدر بوراده مراد شمس و قردر (براقع) برقع لغظنک جمعدر فلک سابعه و یا خودر ابعه یا خود اوله دینور و جمع بنده سیله ایرادی هر بری افلاک جزیه بی حاوی اولدیفته مبنیدر مثلاً فلک اربع که فلک شمسدر حامل موافق مرکز که مثل دخی در لر و حامل خارج مرکز و فلک تدویری مشتملدر و فلک اول که فلک قردر درت عدد فلکی مشتملدر ایکی اولک بیلرک مرکز لری مرکز عالم و ثالث خارج مرکز و رابع فلک تدویردر و فلک سابع که فلک زحلدر اوج عدد فلکی مشتملدر اولکی فلک مثل ایکنجی خارج مرکز او چنجی فلک تدویردر و نیردن جال نورانی و بر قعدن نقاب مراد اولنق دخی مشتملدر (الفضل) زیاده و مزیت معناسنه در بعض نسخه ده الفضائل مر سو مدر که فضیله نیک جمعیدر غیره متعدی اولیان نعمته دینور حسن و شجاعت کبی ته که فاضله متعدی اولان نعمته دینور علم کبی و آداب لفظی عطف الخاص علی العام قیلمنددر (ضممت) ضم لغظندن ماضی متکلمدر بری برینه جمع و الحاق ایلکه دینور (الیهما) ضمیری محکم و عیابه راجعدر (فوائد) فائده نیک جمعیدر بعض نسخه ده زیادات عنوانده مر سو مدر (امتلا) کله سی بلا همز قرأت اول نور امتلاء لغظندن ماضیدر که طولقی معناسنه در (بها) ضمیری فوائد راجعدر (الوطاب) و او مکسوره ایله و طبک جمعیدر که او ک فحیله در سود طلونه دینور بوراده مراد مطلق ظرفدر (اعتلا) اعتلاء دن ماضیدر بو کسینک و عالی اولق معناسنه در (منها) ضمیری فوائد راجعدر (الخطاب) غیره تفهیم ایچون توجیه کلام ائلك معناسنه در و توجیه اولنان کلامه دینور (فحاق) کله سنه فاه سبیه در فاق فوق ماده سنندن ماضیدر عالی و راجع اولق معناسنه در (کلّ مؤلف) مفعولیدر (هذا الكتاب) فاعلیدر مراد کتاب مر قومدر اشبو فقره ذکر اولنان محکم و عیابک جهت مدیحدر لرینه مسو قدر * مفهوم کتابین مزبورین فن لغته مؤلف اولان کتابلرک غره غراری و سماء فضل و آدابک شمس و قرجهان آرای او لوب بن انزه ظروف و او عیه طولدر رو کند بیسبیله خطاب و کلام شرف و اعتبار بولور فوائد و منافع ضم و الحاق ایلدیکندن ناشی کتاب مر قوم فن مر سو مده مؤلف اولان جمیع کتابلره فائق و راجع اولدی فقره مذکورده و واقع تغلیب و و طاب و خطاب بیننده کی جناس لاحق معلومدر (غیرانی ضمننه فی ستین سفر ایجهز تحصیله الطلاب) بعض نسخه ده غیرانه عنوانده مر سو مدر (ضمننه) تضمیندن ماضیدر جعلته فی ضمن ستین دیمکدر و بعض نسخه ده خای منجیه ایله خسته عبارتیه مر قوم اولغله تخمیندن اولور که تقدیر معناسنه در لکن نسخه اولی اولادر (السفر) سین مکسوره ایله بیوز کتابه دینور که حقایق و معانی بی کشف ایدر (بجهز) کله سی عجزدن مستقلمدر (تحصیله) فاعلیدر (الطلاب) طالبک جمعیدر * مفهوم لکن بن کتاب مزبوری الشمس جلدده درج و تضمین ایلدم آنکچون تحصیل و استحبابی طالبلری عاجز و محروم ایدر (وسئلت تقدیم کتاب و جیز مرتب علی ذلك النظام و عمل مفرغ فی قالب الإیجاز و الامکام مع التزام المعانی و ابرام المبانی) (سئلت) سئوالدن ماضی متکلم مجهولدر (الوجیز) مختصر دیمکدر یقال و جز الکلام اذا قلّ (المرتب) ترتیبدن اسم مفعولدر (علی ذلك النظام) یعنی اسلوب سابق و ترتیب سالف اوزره (و عمل) کتاب اوزره معطوفدر (مفرغ) کله سنی شارح تشدید ایله تقيید ایلکه تفریفدن اسم مفعول اولور بلا تشدید اولدیفته کوره افراغدن اولور ایکیسیده بوشالتق معناسنه در (قالب) لام مفتوحه ایله معروفدر (الایجاز) اختصار معناسنه در (الاحکام) محکم ائلك معناسنه در (الابرام) بو دخی متین و استوار ائلك معناسنه در (المبانی) معانی و زنده مبنانک جمعیدر کلمات عربیه ده مستعملدر و عمل مفرغ فقره سنده عملی که معمول معناسنه در شیء مایعه تشبیه استعاره مکنیه و اکا تفریف اسنادی تخیلیه در رأی سکاکی اوزره و غیرک رأینه کوره تحقیقه تبعیه در * مفهوم کلام بعض ناس بندن کتاب مزبور اسلوبنده جله معناریک اتمام و اجمال

والفاظ و کلماتک اتقان و احکامنی التزام ایلدیرک بر مفید و مختصر کتاب دخی تألیف و محاضر طلابه تقدیم و ایجاز و ترصین قالبه افراغ اولمش بر عمل عظیم تقویم الملکی سؤال ورجا ایلدیلر (فصرفت صوب هذا المقصد عنانی و الفت هذا الكتاب محذوف الشواهد مطروح الزوائد معربا عن الفصح والشوارد) (صرفت) صرفدن ماضیدر که توجیه معناسنه در (الصوب) صاد مفتوحه ایله سمت و جهت معناسنه در (العنان) عین مکسوره ایله آتک دیزکننه دینور بالاستعاره میل و ضمیرده مستعملدر (الشواهد) شاهدک جمعیدر که اثبات مدعا ایچون ایراد اولنان هجت و مثالدن عبارتدر (المطروح) طرح و القا اولمش دیمکدر (الزوائد) زائده نیک جمعیدر (المغرب) محسن و زنده اغرابدن که بیان و اظهار و ایضاح معناسنه در اسم فاعلدر * مفهوم کلام پس بدخی اشبو مقصد و مرام طرفنه عنان عزیمتی صرف و توجیه ایدوب اشبو قاموسله مسمی اولان کتابی امله و شواهدی متروک و زوائدی مطروح و لغات فصیحیه و وحشیه بی مظهر و موضوع اولدینغی حالده تألیف ایلدم (وجعلت بتوفیق الله تعالی زفرانی زفر و لخصت کل ثلثین سفرا فی سفر و ضمنته خلاصة ما فی العباب والمحکم و اضفت الیه زیادات من الله تعالی بها وانعم و رزقنیها عند غوصی علیها من بطون الکتب الفاخرة الدماء العظمی و سمیته بالقاموس المحيط لانه البحر الاعظم) (جعلت) جعلدن ماضیدر که قلمق معناسنه در (التوفیق) الهام و اقدار و ارشاد مراددر (الزفر) سرد و زنده دریاه دینور (الزفر) زای مکسوره ایله قریبه دینور قاموسی کمال ایجاز و اختصارده قریبه و حاوی اولدینغی معانی و لطائفی تشبیه بلیغله دریاه تشبیه ایلدی (لخصت) تلخیصدن ماضیدر تبیین و تهذیب معناسنه در (السفر) مرور ایلدی (الخلاصة) خالص و لباب معناسنه در (اضفت) اضافه دن ماضیدر (الیه) ضمیری مختصره راجعدر (زیادات) زیاده نیک جمعیدر که مراد هر لغوی اربیک محتاج اولوب و کامل و ادبیک مستغنی اولدینغی نسنه لردر بوتقریرده کوره مطروح الزوائد قولنه مناقض اولماز (من) کلمه سی من لفظندن ماضیدر انعام و احسان معناسنه در (رزقنیها) رزق دن ماضیدر ضمیر زیاداته راجعدر (الغوص) صوبه طالمق معناسنه در بوراده صرف افکار سلیمه ایله جواهر کبی معانی و دقائق استنباط ایلکدن کنایه در (البطون) بطنک جمعیدر که جوف دیمکدر (الفاخرة) کتبک صفتیدر فوائدی کثیر و موثوق و معتمد دیمکدر (الدماء) مدایله دریاه دینور (العظمی) عین مجیه ایله سفر جل و زنده بحر امانسنددر بوراده تجرید و اولمغله و اسع و کثیر الماء دیمکدر داماء لفظنک صفتیدر و داماء غوصک مفعول اولیدر زیر اغوص کلمه سی کاهجه مفعول واحد ایله مستغنی و کاهمی مفعول آخره محتاج اولوب و علی ایله متعدی اولور (من بطون) کلمه سنده من بیانه در داماء لفظندن حالدر (سمیته) تسمیه دن ماضیدر ضمیر مفعول اولیدر کتابه راجعدر (القاموس) مفعول ثانیدر و قاموس بحر معناسنه در (المحیط) احاطه دن اسم فاعلدر دریای اعظم کره ارضی نه کونه احاطه اولمش ایسه قاموس دخی لغات عربیه نیک قوسنی احاطه ایلکله قاموس محیط ایله تسمیه ایلدی * شارح دیر که مؤلف اشبو قاموسده الشمس بیک ماده ثبت ایدوب صحاح جوهری اوزره بکرمی بیک ماده زیاده ایلدی مجازات و استعمالات و امثالات اکا قیاس اولنه * مفهوم کلام بن اشبو کتابی تألیف ایلدم توفیق حضرت باری متعال ایله کویا که بر دریایی بر قریبه به صغدر دم و مقدسی وجه مذکور اوزره الشمس سفر اولمغله هر اوز سفری بر سفرده تلخیص ایدوب جمله سنی ایکی جلده درج ایلدم و کتاب مزبوره ذکر اولنان عباب و محکمک خلاصه لرینی تضمین و ادراج ایلدم و کتاب مزبوره انلرک ظفر یاب اولمدقلمری بعض زیادات مهمه که آنلری کتب فاخره اجوافندن استنباط و استخراج ایچون کویا که بحر عظیمه طالبدینغمه حق تعالی آنلری بکا انعام و رزق و اکرام ایلشیدی اول درو کوه کبی نمین و فیتدار اولان معانی و دقائق دخی اضافه و الحاق ایلدم و کتاب مزبور بحر عظیمه مشیل اولمغله قاموس محیط ایله تسمیه ایلدم (ولما رأیت اقبال الناس علی صحاح الجوهری و هو جدیر بذلك غیر انه فانه نصف اللغة او اکثر اما باهمال المادة او بترك المعانی الغریبة النادرة ان یظهر لاناظر بادی بده فضل کتابی علیه فکتبت بالجرمة المادة المهملة لیده و فی سائر التراکیب تتضح المزیة بالتوجه الیه) (الاقبال) میل و توجه معناسنه در صحاح صحاب و زنده صحیح دیمکدر و کتاب و زنده صحیح جمعیدر ایکسیده محتمل و اولکی ار جمعدر جوهری که امام ابونصر اسمعیل بن جاد الجوهری در جوهر یعنه منسوبدر مسقط رأسی ترکستان بلادندن فاراب نام بلده در در تیز و حد و دنده انتقال ایلدیلر و او اخر عمرنده دماغنه اختلال طاری اولوب حتی صحاحی اکیال ایلدیکی و کندیدنصکره تلامذه سندن بری تکمیل ایلدیکی منقولدر رجه الله تعالی (الجدیر) امیر و زنده لایق معناسنه در (بذلك) اقباله اشارتدر و اقعا بالجملة صحتی ثابت اولان لغاتی التزام ایلشدر (غیر انه) ضمیری صحاحدر راجعدر (فات) فوتدن ماضیدر و بعض نسخده نصف اللغة یرنده ثلثا اللغة مر سومدر (الاهمال) ترک معناسنه در (المادة) معنایه دلالت ایدن الفاظک

حروفه اطلاق اول نور (النادة) نَد لفظندن اسم فاعلدر که اور کک و نفرت معناسنه در مراد وحشی و غیر
 مانوس و مستعمل اولان و نادر اولان معایندر (بادی بد) کله سنده بادی لفظی ظرفیت اوزره منصوب و بده
 لفظنه مضافدر اول امرده دیمکدر (علیه) ضمیری صحاحه راجعدر (الساثر) باقی دیمکدر (تصحیح)
 اتضاحدن مستقیمدر آشکار اولق معناسنه در (المزیة) میک قحی وزای مجمه نك کسریله فضیلت معناسنه در
 بوندن ثلاثی اوله رق فعل متصرف اولمز مزید اوله رق متصرف اولور یقال تمزیت علیه مفهوم کلام و قنا که
 جله ارباب دانشک صحاح جوهری به میل و اقبالری منظورم اولوب و نفس الامر کتاب مزبور توجه و اقباله
 سزا و لغات صحیحہ التزامی و ترتیب و اسلوبی جهتله میل و رغبتہ روادرن لکن نصف بلکه اندن اکثر لغتلی
 ماده نك اهمالی یا خود معانی غریبه غیر مانوسه به دلالت ایدن الفاظی ترک ایلک سببیه فوت ایلدیکندن بن اول
 امرده ناظرینه اشبو کتابک صحاح اوزره فضل و مزینتی ظاهر و عیان اولق اراده سببیه صحاحده مهمل و متروک
 اولان ماده لری لاجل الایماء قرمزی مرکبیه کتب و املا ایلدم و باقی ترا کیده اشبو قاموسه توجه و صرف همتله
 رجحانی واضح و آشکار اولور اول امرده نظر ایدنله تعبیردن کرچه نظره حقا مفهم اولور لکن مراد ابتداء
 نظرده بیله فضیلتی ظاهر اولور دیمکله مدحه مبالغه در (ولم اذکر ذلك اشاعة للفاخر بل اذاعة لقول الشاعر
 کم ترک الاول للآخر) (ذلك) ذکر اولنان مدح و منقبته اشارتدر (الاشاعة) شایع و فاش ایلک معناسنه در
 (المفاخر) مفاخره نك جمعدر کندی سببیه افتخار اولنه جق شینه دینور (الاذاعة) ذال مجمه ایله نشر و افشاء
 معناسنه در و شاعر دن مراد صاحب حاسه ابوتمام حبیب بن اوس الطائی در که طی قبیله سنه منسوبدر و مصراع
 مزبورک اولی بودر * لازلتن عن شکری فی حلة * لابسها ذو سلب فاخر * یقول من یقرع اسماعه * کم ترک الاول
 للآخر (کم) کله سی تکثیر ایچوندن منقولدر که قتالی زاده علی افندی ابو السعود افندی مرحومک مجلسلرنده مقابله
 صفحات اللغات و مناووله فوحات النسخات ایدر ایکن بالمناسبه اشبو کم ترک الاول للآخر مثلی زبانکذار اولغله ابو
 السعود افندی اشبو کم کله سنی استفهام انکاری به جل ایله مآثرک الاول للآخر معناسی مراد اولق جاژدر دیدکرنده
 علی افندی دخی جناب شریفلر نك کلام مز بورده احتمالی مر قومی ایراد ایللری کم ترک الاول للآخر مصداقیدر دیو
 اظهار لطیفه و زاکت ایللریله ابو السعود افندی منبسطا تبسم ایلدیله رجھما الله تعالی (وانت ایها البلیع العروف
 و المعجم الیهفوف اذا تأملت صنیعی هذا وجدته مشتلا علی فرأیت اثره و فوائد کثیره من حسن الاختصار و تقرب
 العبارة و تهذیب الکلام و ایراد المعانی الکثیره فی الالفاظ البسیرة) (البلیع) پای تحتیه مفتوحه ایله ذهنی شهاب کبی لامع
 اولان ذکی و زبرک آدمه دینور (العروف) صبور و زنده مبالغه در معرفت تامه صاحبی دیمکدر (المعجم) زمزم
 و زنده صبور سکون معناسنه اولغله بوراده ذو المعجم تقدیرنده در یا خود مبالغه به محمولدر ذهن رصین و عقل رزین
 صاحبی دیمکدر (الیهفوف) فایله یغفور و زنده قلبی تیر و فهم و فطنتی آتشین آدمه دینور (تأملت) تأملدکه حق فکر
 ایله تفکر ایلک معناسنه در ماضی مخاطبدر (الصنیع) صاد مفتوحه ایله مصنوع معناسنه در مراد کتاب قاموس در
 (وجدته) ضمیری صنیعه راجعدر (الفرأیت) فریده نك جمعدر نفیس انجویه دینور (الاثیره) کثیره و زنده اثره
 و خصوصیتی اولغله سائر دن ممتاز و مختار اولان شینه دینور یا خود مآثوره معناسنه در که قرنا بعد قرن متلقا اولان
 سنه دن عبارتدر تقریب عبارده دن مراد اذهان و افهامه حسن بیان و افاده ایله ایصال و تقریردر (التهذیب) زوادی
 از اله ایله تنقیح و اصلاح ایلکدر (البسیرة) قلبیه دیمکدر * مفهوم کلام مؤلف علیه الرجحہ تحدیث بالتمهه طریقه سببیه
 در لکه سن اکرای لیب و دانا و ای صاحب رشود کا اشبو کتابی حق تأمل و تفکر ایله فکر و تدبر ایلدیکدکه قتی
 وافر انجوی کبی فاخر لغات نفیسه و کریمه و حسن اختصار و تقریب عباره و تهذیب کلام و الفاظ قلبیه به معانی کثیره
 ادراج و ایرادی جهتلرندن فوائد جسیمه به ظفر یاب اولور سن (ومن احسن ما اختص به هذا الکتاب تخلیص الواو
 من البیاء و ذلك قسم بسم المصنفین بالعی و الاعیاء) (من احسن) ترکیبنده من تبعضیه در احسن حسندن افعال
 تفضیلدر من احسن جار و مجرور مقدم خبردر (تخلیص الواو) مؤخر مبتدادر و زخمشری عندنده بعضه تأویلله
 مبتدأ و تخلیص الواو خبریدر (التخلیص) تمیز معناسنه در (ذلك) تخلیصه اشارتدر (بسم) و سمدن مضارعدر
 داغدار ایلک معناسنه در (العی) عین مهمله نك قحیلله عجز و حصر معناسنه در (الاعیاء) همزه نك کسریله
 یوریلوب در مانده اولق معناسنه در یا خود عی عجز روحانی و اعیاء عجز جسمانی معناسنه در یا خود اعیاء
 متعدیدر عاجز و فرو مانده قلبی معناسنه در * مفهوم بنم بو کتابک مخصوص اولدیغی خصایصک احسن و افضلندن
 بری و او حرفتی یاه حرفندن یعنی معتل و اوی بی معتل یا ایدن تمیز ایلسیدر بو تصرف ایسه تصرفات صرفیه